ئەم کتێبە بۆ ٥٠ زمانی جیهان وەرگێڕدراوە

جوبران خەلیل جوبران

پەیامبەر

وەرگێڕانی:

توانا ئەمین

جوبران خەلیل جوبران

پەیامبەر

وەرگێڕانی: **توانا ئەمین**

لە بڵاوکراوەکانی ماڵی وەفایی

- ناوی کتێب: پەیامبەر
- بابەت: ئەدەبی فەلسەفیی
- نووسینی: جوبران خەلیل جوبران
- وەرگێڕانی: توانا ئەمین
- تیراژ: (١٠٠٠) دانە
- نرخ: (٥٠٠٠) دینار
- چاپ: یەکەم (٢٠١٧)
- ڕێنووس و هەڵەچن: ئاری عوسمان خەیات
- تابلۆی بەرگ: نیگاری هونەرمەندی فەلەستنی (خالد شاهین).

لەبەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی (٧٩٣)ی ساڵی ٢٠١٦ پێ دراوە.

ناونیشانی ماڵی وەفایی، هەولێر، فلکەی زراعە
https://www.facebook.com/mali.wafai
٠٧٥٠٤٨٢٦٦٤٧

ئەم وەرگێڕانە پێشکەشە بە **هەرمێ**
کە ڕۆژێ من دەبمەوە بە بلوور و تۆ دێیت ئەم
کتێبە دەخوێنیتەوە. بە ڕۆژێک کە تۆ دەبیتەوە بە
بلوور و کەسێکی تر دێت ئەم کتێبە
دەخوێنێتەوە..

ئەم کتێبە لەم سەرچاوانەوە کراوە بە کوردی:

پیامبر، ترجمه نجف دریابندری
نشر کارنامه، ۱۳۹۲
پیامبر، ترجمه دکتر حسین الهی قمشه ای
نشر روزنه
پیامبر، ترجمه د.مهدی مقصودی
نشر گل آفتاب، چاپ پنجم، ۱۳۷۶

ئەم کتێبە لە بنەڕەتدا بە زمانی ئینگلیزی نووسراوە و ئەم وەرگێڕانە کوردییەش بەراوردکراوە بەم دەقە ئینگلیزییە:

The Prophet
by Kahlil Gibran

کە لەم ماڵپەرەدا بڵاوکراوەتەوە:

http://www-personal.umich.edu/~jrcole/gibran/prophet/prophet.htm

جوبران خەلیل جوبران

پەیامبەر

وەرگێڕانی: توانا ئەمین

نووسەری خۆشەویستیی،

نووسەری ژیان..

جوبران خەلیل جوبران کێیە و بۆ ئەم کتێبە؟

جوبران، نووسەر و هونەرمەند و عارفێکی عەرەبی- ئینگلیزییە، لە ١٨٨٣/١/٦ لە گوندێکی چیایی بەناوی (بوشری) لە باکووری وڵاتی لوبنان لە خێزانێکی مەسیحی لەدایک بووە، برایەکی بەناوی پیتەر شەش ساڵ لەخۆی گەورەتر و دوو خوشکی لەخۆی بچووکتر بە ناوەکانی (ماریانا) و (سوڵتانا) هەبووە. باوکی جوبران پیاوێکی کەمتەرخەم بووە بەرانبەرماڵومنداڵەکەی، لە کاتێکدا جوبران تەمەنی هەشت ساڵان دەبێ باوکی دەکەوێتە زیندان و لەلایەن دەوڵەتی عوسمانییەوە دەست بەسەر ماڵەکەیاندا دەگیرێت، ئەمە وا لە دایکی جوبران دەکات بیر لە جێهێشتنی وڵات بکاتەوە و لە ساڵی ١٨٩٥دا لە تەمەنی ١٢ ساڵیدا جوبران و دوو خوشک و براکەی و دایکی لە لوبنانەوە بەرەوە ئەمریکا کۆچ دەکەن.

له ئەمریکا لە بۆستۆن دەچێتە بەرخوێندن، دواتر بۆ ماوەی دوو ساڵ لە فەرەنسا هونەر دەخوێنێت و پاشتر دەگەڕێتەوە لوبنان و لە ساڵی ١٩٠٢ زانکۆ تەواو دەکات. دوای بیستنی نەخۆشیی ئەندامانی خێزانەکەی لە مارسی هەمان ساڵدا دەگەڕێتەوە بۆ ئەمریکا، بەڵام سوڵتانەی خوشکی بە نەخۆشیی سیل لە تەمەنی ١٤ساڵیدا کۆچی دوایی دەکات و جوبران فریای بینینەوەی ناکەوێت. هەر هەمان ساڵ پیتەری برای بەهەمان نەخۆشیی و دایکی بە شێرپەنجە کۆچی دوایی دەکەن. ئەم ڕووداوە تراژیدییانە، قورسایی زۆر لە ژیانی ڕۆحیی جوبراندا دادەنێن. خۆیشی لە تەمەنی ٤٨ ساڵێدا و لە ١٠/٤/١٩٣١دا بە نەخۆشیی هەوکردنی جگەر لە نیویۆرک کۆچی دوایی دەکات و جەستەکەی دەهێنرێتەوە بۆ زێدی خۆی لە لوبنان.

جوبران، لە ژیانە کورتەکەیدا هاوسەرێتی نەکرد، پەیوەندیی ئەو لەگەڵ خانمێک بەناوی ماری ئیلزابێز هاسکل پەیوەندییەکی عاشقانە و توندبووە، کە دوای هاوسەرێتیی مارییش؛ لە هاوکاریکردنی جوبران و یارمەتیدانی نەکەوتووە، تەنانەت دوای مەرگیشی، ماری لە کۆمەکی ڕۆحیی جوبران ناکەوێت و بە هاوکاریی ماریانەی خوشکی

جوبران، تەرمی جوبران لە ساڵی ۱۹۳۲دا دەباتەوە بۆ لوبنان و خانوویەکی تایبەت دەکڕێ لە هەمان گوندی زێدی جوبران و دەیکەن بە مۆزەخانەی جوبران. جێی وتنە بڵێین، پەیوندیی ئەم دوو مرۆڤە پەیوندییەکی بەرز و عاشقانەی بێ سێکس بووە! لە شەستەکانی سەدەی ڕابردوودا ماری هاسکل دەستنووسی ٦٠٠ نامەی نێوان خۆی و جوبران پێشکەش بە زانکۆی کارۆلینای باکوور دەکات و دواتر لە ساڵی ۱۹۷۲ بۆ یەکەم جار ئەم نامانە لە شێوەی کتیبێکدا چاپ و بڵاودەکرێنەوە، کە نهێنیی زۆری ژیانی عاشقانەی جوبران و ماری دەدرکێنن.

جوبران، لە خێزانێکی مەسیحی، بەڵام لە وڵاتێکی ئیسلامیدا لە دایک ببوو، پەیوەندیشی لەگەڵ ئاینی بەهایی زۆر بووە، ئەم تێکەڵییە ئاینییە -کە هەر خۆی تایبەتمەندیی ئاینی بەهاییە- ڕەنگدانەوەی لە بەرهەمی جوبراندا زۆر دیارە و ئەو زۆرتر ئەهلی دڵ و زانستی تەسەوف و وردبوونەوەیە لە بوون و ژیان و گەردوون. عەشقی مەعەنەویی، عیرفان، قووڵایی فەلسەفی لە تایبەتمەندییەکانی ناسینەوەی نووسینی جوبرانن و هەر ئەم ئینترەسانتەی جوبرانیش بۆ من جێگەی سەرنج بووە و وایکردووە ئەم کتێبەی وەربگێڕم،

پیاوێک کە لەسەر کۆڕەکەی ئەم دێڕەی خۆی نووسراوە:..

"من وەک ئێوە زیندووم، چاوتان لێک بنێن لە دەوروبەری خۆتان دەمبینن، من ئەوەتام لەبەردەمتاندا."

کتێبی (پەیامبەر) پێک هاتووە لە ٢٨ گوتاری شاعیرانە، دەربارەی ژیان و خوشەویستی و هاوسەرێتی و منداڵ و سامان و بەخشین و... تد، یەکەم جار ساڵی ١٩٢٣ چاپ بووە، ئەم کتێبە کراوە بە تابلۆ، مۆسیقا، لەم ساڵانەیشدا بە فیلمێکی ئەنیمەیشن.

(پەیامبەر) کتێبێکە لەسەر ئاستی فۆرم و تەکنیک سادە و لە ئاستی ناوەڕۆکدا قووڵ و قژقژە، کتێبێکە بۆ هەموو کەسێک دەشێت لە هەر تەمەنێکدا بێت و سەر بە هەر ئاینێک بێت. ئەم کتێبە دوای ئینجیل پڕفرۆشترین کتێبی سەدەی بیست بووە، بەجۆرێک هەتا ئێستا هەفتانە ٥٠٠٠ هەزار نوسخەی لە سەرانسەری جیهاندا لێ دەفرۆشرێت و بۆ زیاتر لە ٥٠ زمانی جیهان وەرگێڕدراوە.

دکتۆر (محمد سلاح عمری) وانەبێژی ئەدەبیاتی عەرەبی لە زانکۆی ئۆکسفۆرد لەبارەی ئەم کتێبەوە نووسیوێتی: "ئەمە کتێبێکە لە ساتی زۆر

کرنکدا بە فریات دەکەوێ، باشترین کتێبە وەک دیاریی لەدایکبوون، یان دیاریی دۆستانە لەنێوان دوو خۆشەویست، یان دوو هاوڕێدا ببەخشرێت."

هیوادارم وەرگێڕانی ئەم کتێبە بۆ زمانی کوردی، ڕۆحی تەبایی و پێکەوەژیان و خۆشەویستیی لەنێوان خوێنەرەکانیدا زیاد بکات و دڵنیاشم، خوێنەری ڕاستەقینەی دوای ئەم کتێبە، هەمان کەسی پێش ئەم کتێبە نابێت.

توانا ئەمین

ستۆکهۆڵم

کۆتایی ٢٠١٦

گەیشتنی کەشتییەکە

The Coming of the Ship

موستەفا، هەڵبژێردراوی خۆشەویست، بەرەبەیانی ڕۆژگاری خۆی بوو. دوانزە ساڵ لە شاری ئۆرفالیسدا چاوەڕێی گەڕانەوەی کەشتییەکەی دەکرد، تا بیباتەوە بۆ دوورگەیەک، کە زێدی خۆی بوو.

لە دوانزەهەمین ساڵدا، لە وەرزی خەرمانهەڵگرتندا، لە ڕۆژی حەوتی ئەیلوولدا؛ بەسەر گردی دەرەوەی شورای شاردا سەرکەوت، تەماشایەکی دەریای کرد؛ بینی کەشتییەکەی لەنێو تەمومژدا وا خەریکە دەگاتە کەنار.

ئیدی دەروازەکانی دڵی کرانەوە و خۆشحاڵیشی وەک باڵندەیەک بەسەر دەریادا فڕی، ئەمڕا چاوەکانی داخست و لە دڵی خۆیدا سوپاسی بێدەنگیی ڕۆحی کرد.

بەلام کاتێـک لە گـردەکە هـاتە خـوارەوە، دڵتەنگییەک سێبەری کردبووە سەری، لەدڵی خۆیدا وتی:
چۆن ئاسوودە و خۆشحاڵ ئێرە جێبهێڵم؟
نەخێـر، بێ جێهێشتنی برینێـک لە ڕۆحمـدا؛ ئەم شارە جێناهێڵم.
چ ڕۆژگارێکی پـڕ ئـازارم لەنێـو ئەم شـارەدا بەسەربرد، چ شەوگارێکی درێـژم بەتەنیا تێدا گوزەراند، کێ دەتوانێ دەستبەرداری ئازار و تەنیایی خۆی ببێ و دڵی بۆیان تەنگ نەبێ؟
زۆربەی پارچەکـانی ڕۆحـم لەم کۆڵانـانەدا بەجـێ هێشـتووە، زۆربەی خواسـتەکانی منـدالیم بەسـەر ئەم گـردەدا، بەپێـی پەتـی هەڵـگەڕاون، خـۆ نـاتوانم بـێ خەم لێـرە بەجێیان بهێڵم.
ئەمـڕۆ ئەمە بەرگێـک نیـیە لەبەری خـۆم دایـبکەنم، بەڵکـوو ئەمە پێسـتێکە، کە دەبێ بیـدڕم. ئەمە خەیاڵێـک نیـیە پشـتگوێی بـخەم، بەڵکـوو دڵـێکە، کە شـیرینی برسـییەتی و تینویەتی چێشتووە.
بەڵام سـەرەڕای ئەمەش نـاتوانم لەمە زیـاتر درەنـگ بـکەوم، دەریـا؛ هەروەک چـۆن هەمـوو شتێک بەلای خۆیـدا ڕادەکێشـێت، ئاوهـا منیش

بانک دەکات، دەبێ سواری ئەم کەشتییە ببم، چونکە گەرچی کاتژمێرەکانی شەو سووتێنەرن، بەڵام ئەگەر بمێنمەوە دەیبەستم، دەبم بە بلوور {کریستاڵ} و گەردم تێکەڵی ئەم خاکە دەبێتەوە.
خۆزگە بمتوانیبا هەموو شتێکی ئێرە لەگەڵ خۆمدا بەرم، بەڵام چۆن دەکرێت؟
دەنگ ناتوانێت لێو و زمان لەگەڵ خۆیدا هەڵبگرێت، ئەگەرچی ئەمان پەڕوباڵیشیان بەو بەخشیوە. دەبێت تەنها بەدوای ئێکسیرەکەدا بگەڕێم. هەروەک چۆن هەڵۆ، بێلانە و تەنیا ڕووەو خۆر دەفڕێت.

کاتێک گەیشتە دامێنی گردەکە، جارێکی تر ئاوڕی دایەوە بۆ دەریا و تەماشای کەشتییەکەی کرد، کە خەریک بوو دەگەیشتە لەنگەرگاکە، دەریاوانەکان و هاونیشتیمانییەکانی خۆی بینی لە تەختایی کەشتییەکەدا ڕاوێستا بوون.

ڕۆحی گریا و بە دەنگێکی بەرز پێی وتن:
ئەی نەوەی دایکە دێرینەکەم،
ئەی سوارچاکانی شەپۆل.

چەندان جار لە خەونمدا کەشتیتان ئاژوتووە و ئێستا لە بێداریمدا، کە شیرینترین خەونی منە دەگەنەجێ. من ئامادەی ڕۆیشتنم و چارۆکەی هەڵدراوی تاسەم چاوەڕێی با دەکات.

تەنها هەناسەیەکی تر لەم هەوایەدا هەڵدەمژم و بە نیگایەکی سۆزئامێز ئاوڕ بۆ دواوە دەدەمەوە. ئەوکات لەنێو ئێوەدا ڕادەوێستم، وەک دەریاوانێک لەنێو دەریاوانەکاندا.

تۆش، ئەی دەریای پانوبەرین، ئەی دایکی بێ خەو، کە بەتەنیا ئارام و ئازاد دێیت و دەچیت و ڕووبار و جۆگە لە تۆیە، ئەم جۆگەیەش تەنها پێچێکی تری لەبەر ماوە، خوورەیەکی تری ناو دارستان، ئەوکات منیش بەرەوڕووت دێم؛ وەک دڵۆپێک ئاوی ناکۆتا بۆ نێو زەریایەکی بێکۆتا.

کاتێک هەنگاوی دەنا لە دوورەوە هەندێک ژن و پیاوی بینی لە کێڵگە و ڕەزەکانیانەوە ڕووەو دەروازەی شار تاویان دەدا. هاوارەکانی بیستن، کە لە کێڵگەیەکەوە بۆ کێڵگەیەکی تر بانگیان دەکرد:

کەشتی هـــــات!

ئەویش بە خۆی گوت:

ئایا ڕۆژی دابڕان هەمان ڕۆژی دیدارە؟ ئایا ئێوارەوەختی من، هەمان گزنگی بەرەبەیانی منە؟ کەواتە من چی بەو خەڵکانە بڵێم، کە پێگوشیان[1] وێستاندووە و گاسنیان لەنێو کێڵگەکانیاندا بەجێهێشتووە؟

ئایا دڵی من دەبێتە درەختێکی پڕبەر، تا میوەکەی بچنمەوە و بیبەخشمە ئەوان؟ ئایا خواستەکانم وەک کانییەک هەڵدەقوڵێن، تا گۆزەکانی ئەوانی لێ پڕ بکەم؟

ئایا من چەنگێکم، کە پەنجەی قەدەر تواناکانم دەژەنێت؟ یان شمشاڵێک، کە هەناسەی ئەو بەنێومدا دێت؟ ئایا من گەڕیدەی بێدەنگییم؟ لەم بێدەنگییەمدا چ گەنجێکم دۆزیوەتەوە، کە بەمتمانەوە بەسەر خەڵکیدا دابەشی بکەم؟

ئەگەر ئەمڕۆ ڕۆژی بەرهەم چنینەوەیە؛ لە کام خاک و لە کام وەرزی بیرچووەوەدا؛ تۆوەکەیم وەشاندووە؟

[1] - پێگووش: کەرستەی گرتنی ئاوی ترێ. (و)

ئەگەر بەڕاستی ئەمە ئەو ساتە بێت، کە دەبێت چراکەمی تێدا بەرز بکەمەوە، ئایا ئەوەی لەناو چراکەدا دەگرێت ئاگری منە؟
من ئەو چرا خاڵی و خامۆشە بەرز دەکەمەوە، کە دەبێ پاسەوانی شەو پڕ ڕۆنی بکات و دایگیرسێنێت.

ئەوە قسەکانی سەر زاری بووم، بەڵام زۆر قسەی تری لە دڵدا مابوو، کە نەیدەتوانی دەریانبڕێت، چونکە نەیدەتوانی نهێنیی دەروونی خۆی بهێنێتە زمان، کە ڕووەو شار ڕۆیشت، هەموو خەڵک لە پێشوازیدا بەرەو پیریی هاتبوون و بەیەک دەنگ هاواریان بۆ دەکرد.

پیرانی شار هاتنە پێشەوە و وتیان:
بەجێمان مەهێڵە، تۆ دڵنەوایی نیوەڕۆیەک بوویت لە بەرزەخی بێرەنگیماندا، لاوێتیت شکۆی خەیاڵێک بوو لە خەونە ئاڵۆزەکانماندا. تۆ لەنێو ئێمەدا نە بێگانەیت و نە میوانی، تۆ کوڕی شیرینی ئێمەیت، ئێستایش مەهێڵە چاومان تینووی دیدارت بێت.

ژن و پیاوانی ڕۆحانییش وتیان:
مەهێڵە شەپۆلەکانی دەریا تۆ لە ئێمە بکات و سالآنی مانەوەت؛ تەنها ببێت بە یادگارییەک. تۆ ڕۆحێک بوویت بەنێوماندا دەگەڕایت، سێبەرت نوورێک بوو ڕووخسارمانی ڕووناک دەکردەوە.
ئێمە تۆمان خۆش دەوێت، گەرچی سۆزی ئێمە لالە و تارایەک بەسەر ڕووخسارییەوەیە، لێ ئێستا تۆ بە دەنگێکی بەرز بانگ دەکات و لەبەردەمتدا ڕووت دەبێتەوە.

هەمیشە وا بووە، کە خۆشەویستی قووڵایی خۆی نازانێت، تا ساتی ماڵئاوایی و جیابوونەوە. خەڵکانی تریش هاتن و لێی پاڕانەوە، بەڵام ئەو وەڵامی نەدانەوە، تەنها سەری دانەواند، ئەو کەسانەی لەبەردەمیدا ڕاوێستابوون؛ بینییان فرمێسک لەچاوییەوە تکایە سەر سینەی.
ئەمرا ئەو، خەڵکەکەی بەرەو گۆڕەپانی مەزنی بەردەم پەرستگا برد. لە میحرابی پەرستگاکەوە؛ ژنێک بە ناوی (میترا) هاتە دەرەوە، کاری ئەو ژنە پێشبینیکردن بوو.

ئەم بە میهرەبـانییەوە لێـی ڕوانـی، چـونکە میتـرا یەکەم کەس بـوو، کە هەمـان ئەو ڕۆژەی ئەم پێـی خسـتە ئەم شـارە، ئەو بەرەو پیریـی ڕۆیشت و بڕوای پێ هێنا.

ژنەکە سڵاوی لێ کرد و وتی:

ئەی پەیـامبەری خـوا، سـاڵهای سـاڵ چاوەڕێی کەشـتییەکە بوویـت، ئێسـتایش هـاتووە و دەبێـت بڕۆیـت، تاسـەیەکی قووڵـت بـۆ نیشـتیمانی یادگارییەکانـت و شـوێنگەی خواسـتە مەزنەکانـت هەیە. سـۆزی ئـێمە نـابێتە ڕێگـر و ویستیشـمان تـۆ نـاگەڕێنێتەوە، بەڵام بەرلەوەی ئـێمە جێبهێڵیـت؛ داوات لـێ دەکەیـن هەندێک شتمان فێر بکەیت.

خۆمـان لە خۆمـان ئاشـکرا بـکە، ئـێمەیش ئەم ڕاسـتییە بـۆ نەوەکانمـان دەگێـڕینەوە و ئەوانـیش بـۆ نەوەکانیـان بگێـڕنەوە تـا هەرگیـز لەناو نەچێت.

تـۆ لە تەنیاییتـدا، ڕۆژگـاری ئـێمەت دیـوە و لە بێدارییتـدا، گریـان و پێکەنیـنە شـاراوەکانی ئێمەت ژنەفتووە.

کەواتە ئێستا خۆمان لە خۆمان ئاشکرا بکە و
لەبارەی ئەوەی لەنێوان لەدایکبوون و مەرگدا
ڕوودەدات فێرمان بکە.
ئەویش وەڵامی دایەوە:
ئەی خەڵکی ئۆرفالیس، من دەربارەی چی
دەتوانم بۆ ئێوە بدوێم، جگە لەوەی کە لە
ڕۆحتاندا دەگوزەرێت؟

خۆشەویستی

Love

ئەوجا میترا وتی:

"لەبارەی خۆشەویستییەوە بۆمان بدوێ."

ئەو سەری هەڵبڕی و تەماشایەکی خەڵکەکەی کرد، کە بێدەنگیی باڵی بەسەردا کێشابوون، ئەمڕا بەدەنگێکی بەرز وتی:

کاتێک خۆشەویستی سەراپاتان دەتەنێت؛ شوێنی بکەون، هەرچەند ڕێگەیەکی دژوار و ناهەموارە، کە باڵی بۆ کردنەوە؛ ئێوەیش لە ئامێزی بگرن، ئەگەرچی ڕەنگە شمشێرێک لەنێو پەڕەکانیدا شاردرابێتەوە و برینداریشتان بکات.

کە قسەتان لەگەڵ دەکات، گوێی بۆ ڕادێرن، ئەگەرچی ڕەنگە؛ دەنگەکەی خەونەکانتان وردوخاش بکات، هەروەک چۆن بای باکووریی، باخەکان وێران دەکات. چونکە خۆشەویستی ئەوکاتەی تاجی شادییتان دەخاتە سەر سەر، لە خاچیشتان دەدات.

هەروەک چۆن پەروەردەتان دەکات تاواش هەرەستان پێ دەهێنێت. هەروەک چۆن بەبالاتاندا هەڵدەزنێ و ناسکترین چڵتان لە خۆرەتاودا دەلەرزێنێت، هێندەش بە ڕەگوڕیشەتاندا ڕۆدەچێتە خوارێ و ڕاتان دەوەشێنێت.

وەک گەنمەشامی لە باوشتان دەگرێت. لەبێژنگتان دەدات و لە توێکڵەکانتان ئازادتان دەکات. دەتانهاڕێ و دەتانکات بە ئارد. دەتانکات بە هەویر و دەتانشێلێت. ئەوکاتیش دەتانسپێرێت بە ئاگری پیرۆز خۆی، تا نانێکی پیرۆزتان لێ دەربچێت، لەسەر خوانی موبارەکی خوداوەند.

خۆشەویستی هەموو ئەوانەتان بەسەردا دێنێت تا پەی بە نهێنیی دڵتان ببەن و بەم زانستەوە بگۆڕێن بۆ پارچەیەک لە ژیان.

بەڵام ئەگەر دەترسن و تەنها بەدوای ئارامیی و چێژی خۆشەویستیدا دەگەڕێن؛ ئەوا چاکتر وایە جەستەی ڕووتتان داپۆشن و لە تیغی تیژی خەرمانکوتی خۆشەویستی دوور بکەونەوە.

ڕوو بکەنە ئەو جیهانە بێ وەرزەی کە تێیدا پێدەکەنن، بەڵام تەواوی پێکەنینەکەی خۆتان

ناهێننە سەرلێو، دەیشکرێن، بەلام هەموو فرمێسکەکانتان نارێژن.

خۆشەویستی نە هیچ دەبەخشێت جگە لە خۆی و نە هیچیش وەردەگرێت جگە لە خۆی.

خۆشەویستی نە بەندی موڵکە و نە سەودای خاوەنداریێتی. خۆشەویستی لەسەر بنەمای خۆشەویستی پایەدارە.

کاتێک ئەڤیندار دەبن، مەڵێن: (خوداوەند لە دڵی مندایە)، بەڵکوو بڵێن: (من لە دڵی خوداوەند دام).

وا گومان مەکەن، کە دەتوانن خۆشەویستی بەرێوەببەن، چونکە ئەگەر خۆشەویستی ئێوە بە شایستە بزانێت، ئەو بەرێوەتان دەبات.

خۆشەویستی خۆی ئارەزووە، هیچ ئارەزوویەکی تری نییە، جگە لەوەی خۆی بهێنێتە دی، بەڵام ئەگەر خۆشەویستیتان کرد، دەبێت خواستێکتان هەبێت، ڕێگە بدەن با ئەمانە خواستەکانتان بن:

بتوێنەوە و ببن بە ئاو، وەک ئەو جۆگەیە ڕەوان بن، کە گۆرانیی بۆ شەو دەڵێت.

ئامادەبن ئازاری زیاتر لە سۆز تێدا وەربگرن، چونکە زام تێگەیشتنە لە خۆشەویستی.

چێژ لەم خوێنبەخشینە ببەن:

سپێدان بێدار بن بە دڵێکی ئامادەوە بۆ فڕین؛ سوپاسی خوداوەند بکەن بۆ ڕۆژێکی تری خۆشەویستی. لەنیوەڕواندا ئاسوودەبن و بەقووڵایی خۆشەویستیدا ڕۆچن. ئێواران بەسوپاسەوە بۆماڵەوە بگەڕێنەوە.

ئەو کاتەشی دەچنە جێگا و دەتانەوێ بنوون؛ بە ئاوازی ستایشئامێز نزا بۆ ئەو کەسە بکەن، کە خۆشتان دەوێ.

هاوسەرێتی

Marriage

لەم کـــاتەدا میتـــرا جـــارێکی تـــر هـــاتەوەگۆ و وتـــی: "دەربـــارەی هاوســـەرێتی بۆمـــان بـــدوێ، ئەی مامۆستا."

ئەویش وەڵامی دایەوە:

ئێـــوە پـــێکەوە لەدایـــک دەبـــن و بـــۆ هەمیشـــە پـــێکەوە دەمێنـــنەوە، تـــا ئەو کـــاتەی بـــاڵە ســـپییەکانی مەرگ لەیەکتـــان جیادەکـــاتەوە.

بەڵـــێ، ئێـــوە تەنـــانەت لە یـــادگەی بێـــدەنگی خواوەندیشدا پێکەوەن.

بەڵام کاتێـــک پـــێکەوەن؛ مەودایەک لە نێوانتـــان ڕاگـــرن، بهـــێڵن باکـــانی ئاســـمان لە نێوانتانـــدا سەما بکەن.

لەگەڵ یەکتـــردا خۆشەویســـتی بـــکەن، بەڵام لە خۆشەویســـتیتاندا؛ کۆســـپ بـــۆ یەکتـــر دروســـت مەکەن. بهـــێڵن خۆشەویســـتی وەک دەریـــایەک لەنێـــوان کەنـــاری ڕۆحـــی هەردووکتانـــدا شـــەپۆل بدات.

جامی یەکتر پڕ بکەن، بەلام لە یەک جام مەخۆنەوە. نانی خۆتان بە یەکتر ببەخشن، بەڵام لە یەک تیکە نان مەخۆن.

پێکەوە گۆرانیی بڵێن و سەما بکەن و شادبن، بەڵام ڕێزی تەنیایی یەکتر بگرن، هەر وەک چۆن تاڵەکانی عود جیان، بەڵام بۆ ژەنینی ئاوازێک پێکەوە دەبزوێن.

دڵی خۆتان بە یەکتری ببەخشن، بەڵام نەک بۆ پاراستن، چونکە تەنها دەستی ژیان دەتوانێت بتانپارێزێت.

لە کەنار یەکتردا بوەستن، بەڵام مەنووسێن بەیەکەوە، چونکە پایەکانی پەرستگا لە دوور یەکەوە ڕاوەستاون.

پێکەوە بن، بەڵام مەچنە ژێر سێبەری یەک، ئاخر چنار و داربەڕوو لەژێر سێبەری یەکتردا گەشە ناکەن.

منداڵ

Children

لەم کاتەدا ژنێک، کە منداڵێکی ساوای بەباوشەوە بوو، وتی: "دەربارەی منداڵ قسەمان بۆ بکە."

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

منداڵەکانی ئێوە، منداڵی ئێوە نین، ئەوان کوڕ و کچی خواستێکن، کە ژیان لەخۆی دەگرێت. ئەگەرچی منداڵەکانتان لەڕێی ئێوەوە دێنە جیهانەوە، بەڵام لە ئێوە نین. سەرەڕای ئەوەی لەگەڵ ئێوەدان، بەڵام موڵکی ئێوە نین.

ئێوە دەتوانن خۆشەویستی خۆتانیان بدەنێ، بەڵام هەرگیز ناتوانن ئەندێشەکانتانیان بەسەردا پسەپێنن، چونکە ئەوان ئەندێشەی تایبەت بەخۆیان هەیە.

ئێوە دەتوانن جەستەیان لەماڵەوە زیندانی بکەن، بەڵام هەرگیز ناتوانن ئەوە لەگەڵ ڕۆحیاندا بکەن، چونکە ڕۆحیان لە ماڵی

سبەینێ دایە و ئێوە هەر بە خەویش ڕێتان لەو ماڵە ناکەوێت.

ئێوە دەتوانن هەوڵ بدەن خۆتان وەک ئەوان لێ بکەن، بەڵام هەوڵ مەدەن ئەوان وەک خۆتان لێ بکەن، چونکە ژیان نە بۆ دواوە دەگەڕێتەوە و نە لەمڕۆدا دەوەستێت.

ئێوە کەوانێکن، منداڵەکانتان وەک تیرێک بە ئێوەدا دەهاوێژرێت، تیرهاوێژ؛ نیشانەکەی لە ڕێڕەوێکی بێکۆتاییدا دەبینێت، ئەوجا کەوانی خۆی دەچەمێنێتەوە و تیر تیژپەڕانە بەهەوادا دەفڕێت.

بهێڵن چەمینەوەتان بە دەستی تیرهاوێژەوە خۆشحاڵانە بێت، چونکە ئەویش بەو تیروکەوانەی بەدەستییەوەیەتی خۆشەویستی دەهاوێژێت.

بەخشین

Giving

لەم کاتەدا پیاوێکی دەوڵەمەند وتی:
"لەبارەی بەخشینەوە قسەمان بۆ بکە."
ئەویش لە وەڵامدا وتی:
هەرچی لەسەروەت و سامان دەیبەخشن کەمە و ئەوەی لە ڕۆحتان دەیبەخشن زۆرە، چونکە موڵک و ماڵ چییە جگە لەو شتەی دەیشارنەوە بۆ سبەی؟
سبەی چ سوودێکی هەیە بۆ ئەو سەگە قایمکارەی کە ئێسقانێک لەژێر لمی بێ ناونیشانی بیابانێکدا دەشارێتەوە و ئینجا دوای کاروانی دیدەنیکاران دەکەوێت بۆ شاری پیرۆز؟
ئایا ترس لە پێویستی، هەمان پێویستی نییە؟ ئایا ترس لە تینوێتی لە کاتێکدا کانییەک پڕ لە ئاوە، ترس لە تینوێتی تێرنەبوون نییە؟

خەلكانێــــــک هەن، زۆریـــــان هەیە و کەم دەبەخشـن، بـۆ نـاو و ناوبانـگ دەبەخشـن، ئەم خواسـتە شـاراوەیەی بەخشـینیش ئالوودەیـان دەکات.

خەڵکـانێکیش هەن، کەمیـان هەیە و هەمـووی دەبەخشـن، ئەم جـۆرە کەسـانە باوەڕیـان بە ژیـان و بەرەکەتـی ژیـان هەیە و هەرگیـز دەستیان خاڵی نابێت.

خەڵکانێـک هەن، بە خۆشـحاڵییەوە دەبەخشـن و پاداشـتیان شـادیی دەبێـت، خەڵکـانێکیش هەن، بە ئـازارەوە دەبەخشـن و ئەو بەخشـینە پاکیان دەکاتەوە.

خەڵکـــانێکی تـــر هەن، دەبەخشـــن و لەم کارەیـان نەچێـژ وەردەگـرن و نە ئـازار دەچێـژن، تەنـانەت نیـازی پاداشتیشـیان نییە، ئەم جـۆرە کەسـانە وەک ئەو درەخـتە وان، کە لە دەربەنـدێکی دوورەوە عەتـری خـۆی بە نەسـیم دەبەخشێت و هەوا بۆنخۆش دەکات.

لە شـکۆی دەسـتی ئەم کەسـانەیە، خوداوەنـد دێـتە گفتوگـۆ و لەودیـو چـاوی ئەم کەسـانەوە زەردەخەنە بۆ زەوی دەکات.

بەخشـین لەبەرانـبەر داوالێکردنـدا چـاکەیە، بەڵام بەخشـینی بـێ داوالێکـردن و لە

هۆشیاریی خۆتانەوە چاکترە. بۆ بەخشندەکان، بەهای بەدەستهێنانی شادیی خەڵک لە شادیی بەخشین زیاترە.

ئایا شتێک شک دەبەن، کە نەتوانن بیبەخشن؟ ئەوەی لەئێستادا هەتانە، ڕۆژێک دەبێت بیبەخشن، کەواتە چاکتر وایە هەر ئەمڕۆ ئەو کارە بکەن، بۆ ئەوەی وەرزی بەخشین لە تۆوە دەست پێ بکات، نەک لە میراتخۆرەکانەوە.

ئێوە زۆرجار دەڵێن: (دەیبەخشین، بەڵام بەو کەسەی کە شایستەیە)، کەچی درەختی بەرداری باخەکانتان وا ناڵێن، ئەوان دەبەخشن، چونکە دەزانن بەخشین ژیانە و نەبەخشین مەرگ.

بێگومان ئەو کەسەی شایستەی شەو و ڕۆژ بێت، بەهەمان شێوە شایستەی بەخشینی تۆیە. ئەو کەسەش شایستەی خواردنەوەی ئاوی دەریای ژیان بێت، شایستەی ئەوەیە جامی خۆی لەو جۆگە باریکەی تۆ پڕ بکات.

کام تاوان لەو تاوانە مەزنترە؛ لەبەرانبەر کەسێکدا، کە بەدڵنیاییەوە پێویستی بە بەخشینی تۆیە، پێی بڵێیت نەخێر؟

مەگەر تۆ کێیت، کە دەبێت خەڵکی یەخەی خۆیانت بۆ دادڕن و تارا لەسەر شکۆیان لابدەن، تا تۆ بەهایان ڕووت و شکۆیان بێشەرم ببینی؟

یەکەمجار خۆت هەم بەخشیندە بە و هەم شایستەی بەخشین بە، چونکە ئەوە ژیانە، کە دەبەخشێت و تۆ، کە خۆت بە بەخشیندە دەزانی جگە لە شایەتێک زیاتر هیچی تر نیت.

ئێوەیش ئەی ئەوانەی بەخشین وەردەگرن، وەریبگرن و سوپاسگوزار مەبن، نەوەک بارێکی قورس بخەنە گەردنی خۆتان و بەخشیندەکەیشەوە. لەگەڵ بەخشیندە بەسەر باڵی بەخشینەوە هەردووکتان بفڕن، زیادەڕەویی لەسوپاسکردندا، گومانکردنە لە گەوهەری بەخشیندەیی، کە دایکێکی میهرەبانی وەک زەوی و باوکێکی مەزنی وەک خوداوەندی هەیە.

خواردن و خواردنەوە

Eating and Drinking

لەم کـاتەدا پیرەمێردێکـی خـاوەن کاروانسـەرا وتـی: "دەربـارەی خـواردن و خـوارنەوە بۆمـان بدوێ."

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

خـۆزگە بتانتوانیبـا بە عەتـری خـاک بـژین، هەروەک چـۆن ڕووەکەکـان بە تیشـکی خـۆر دەژین.

بەڵام لەبەر ئەوەی لەپێنـاو خواردنـدا دەبێـت بکـوژن و تینـوێتیی خۆتـان بە بڕینـی شـیری دایـک لە منـداڵ بشـکێنن، کەواتە ئەم کـارە وەک پەرستشێک ئەنجام بدەن.

لـێگەڕێن لەپێنـاو ئەو شـتەی کە لە بـوونی مرۆڤـدا پـاکتر و بێگونـاهترە، سـفرەکانتان میحرابێـک بـن بـۆ قوربـانیکردنی بێزمـانە پـاک و بێگوناهەکانی دەشتودەر.

کاتێـک گیانەوەرێـک سـەردەبڕن، لە دڵـی خۆتـدا پێـی بڵـێن: "هەمـان ئەو هێـزەی تـۆ دەکوژێـت،

منیش دەکوژێت، هەمان ئەو یاسایەی تۆی گرفتاری دەستی من کردووە؛ منیش گرفتاری دەستێکی بەتواناتر دەکات. خوێنی تۆ و خوێنی من نییە، ئەوەی دەڕژێ شیلەی ڕەگی داری بەهەشتە."

کە گاز لە سێوێک دەگرن لە دڵی خۆتاندا پێی بڵێن: "تۆوەکانت لە جەستەی مندا دەڕوێن و چرۆکانی سبەینێت لە دڵی مندا دەپشکوێن، عەتری تۆ دەبێ بە هەناسەی من و ئیتر من و تۆ لە هەموو وەرزەکاندا پێکەوە ئاهەنگ دەگێڕین."

پایزان کاتێک ترێی ڕەزەکانتان بۆ گووشین دەچنن، لە دڵی خۆتاندا پێی بڵێن: "من وەک تۆ ڕەزێکم، میوەی منیش بۆ گووشین کۆدەکەنەوە و مینا شەرابێکی نوێ لە گۆزەی هەمیشەییدا دەمێنمەوە."

زستانانیش کاتێک شەراب لە گۆزەوە دەکەنە نێو جامەکانتانەوە؛ بهێڵن دڵتان بۆ هەر پێکێک گۆرانیی بڵێت، لێگەڕێن هەر گۆرانییەکتان یادێک بێت بۆ ڕەزەکانتان، بۆ ڕۆژانی پایز، بۆ ڕۆژانی ترێگووشین.

کار

Work

لەم کاتەدا جووتیارێک وتی:
"دەربارەی کار بۆمان بدوێ."
ئەویش وەڵامی دایەوە:
ئێـوە کـار دەکەن تـا هـاوڕێی زەوی و ڕۆحـی زەوی بـن، چـونکە بێکـاریی واتـا نـامۆبوون بە وەرزەکـان و دواکەوتـن لە ڕەوتـی ژیـان، کە شـکۆدارانە و سـەربەرز بە ئاراسـتەی جاویـدانی هەنگاو دەنێت.
ئەو کـاتەی کـار دەکەن وەک شمشـاڵێک وان، کە سـرتە و چـپەی سـاتەکان لە دڵـی خۆیـدا دەگۆڕێـت بە ئـاوازێکی دڵـڕفێن. کـێ لە ئێـوە حەز دەکـات شمشـاڵێکی بێـدەنگ بێـت، کاتێـک هەموو خەڵکی پێکەوە گۆرانیی دەچڕن؟
هەمیشـە پێیـان گوتـوون، کـار نەفـرەت و بەدبەختیـیە، بەڵام مـن پێتـان دەڵـێم کـار؛ دوورتـرین خەونەکـانی زەویتـان بـۆ دەهێنێـتەدی، کە لەسـاتی لەدایکبوونتـانەوە

بۆتـــان دیـــاریکراوە. بە کارکردنتـــان خۆشەویســـتی لەگەڵ ژیانـــدا دەکەن، خۆشەویســتی کــردن لەگەڵ ژیانــدا لەڕێگــای کــارەوە؛ واتە پەیبــردن بە شــاراوەترین نهێنیــی ژیان.

بەڵام ئەگەر شــکۆی هــاتنەبوون بە ئــازاری نەفرەتێــک تێــدەگەن، کە لەســەر نێوچەوانتــان نووســراوە، ئەوا مـن پێتــان دەڵـێم؛ هـیچ شـتێک جـگە لە عەرەقــی نــاوچەوان ئەو نووســراوە ناشواتەوە.

هەروەک چـۆن پێیــان گوتــوون؛ ژیــان تــاریکە، ئێــوەیش، کە مانــدوو دەبــن هەر ئەوە دووبــارە دەکەنەوە، کە مانــدووەکان دەیڵــێن، منــیش پێتان دەڵێم:

بەڕاســـتی ژیـــان تـــاریکە، مەگەر ئەوەی کە ئــارەزوویەک ڕوونــاکی بکــاتەوە، ئــارەزوویش هەمیشــە کــوێرە، مەگەر ئەوەی کە زانســتێک ببێتە چاوساغی.

زانســتیش هەمیشــە بێهــوودەیە، مەگەر ئەوەی کارێــک بیهێنێــتە بەرهەم، کــاریش هەمیشــە بەتــاڵە، مەگەر ئەوەی خۆشەویســتییەک پــڕی بکاتەوە.

هەرکاتێکیش بە خۆشەویستییەوە کار بکەن، خۆتان بەیەکتر و بەخواوەندیشەوە گرێ دەدەن.

بەڵام کارکردن بەخۆشەویستییەوە یانی چی؟

کارکردن بەخۆشەویستییەوە، یانی چنینی پارچە قوماشێک، کە تانوپۆی تاڵەکانی لەدڵتەوە بۆ دەرکێشیت، هەروەک بڵێی ئەو پارچەیەت بۆ دڵدارەکەت دەوێ.

کارکردن بەخۆشەویستییەوە، یانی دروستکردنی خانوویەک لە خۆشەویستی، هەروەک بڵێی خۆشەویستەکەت دێت و لەم خانووەدا نیشتەجێ دەبێت.

کارکردن بەخۆشەویستییەوە، یانی ناشتنی تۆو بە خۆشەویستییەوە، هەروەک بڵێی خۆشەویستەکەت دێت و بەری ئەم تۆوە دەچنێتەوە و دەیخوات.

کارکردن بەخۆشەویستییەوە، یانی پێدانی ڕۆحی خۆت بەو گۆزەیەی دروستی دەکەیت، هەروەک بڵێی ڕۆحی پاکی هەموو مردووەکانت لێت کۆبوونەتەوە و تەماشات دەکەن.

چەند جارێک لە ئێوەم بیستووە، هەروەک بڵێی لە خەودا وڕێنە بکەن، دەڵێن:

ئەو کەسەی کار لەسەر مەڕمەڕ دەکات و شێوەی ڕۆحی خۆی لێیان دادەتاشێت، خانەدانترە لەو کەسەی کە زەوی دەکێڵێت."

یان دەڵێن: "ئەو کەسەی لە ڕەنگی پەلکەزێڕینە وێنەی مرۆڤ لەسەر پارچە قوماشێک دەکێشێت، خانەدانترە لەو کەسەی کە پێڵاوەکانمان دەدورێتەوە."

بەڵام من لە خەودا نا، بەڵکوو لە بێداریی نیوەڕۆدا پێتان دەڵێم؛ دەمەتەقێی (با) لەگەڵ داربەڕوودا شیرینتر نییە لە دەمەتەقێی (با) لەگەڵ تاڵی گیایەکدا.

مەزنیی تەنها موڵکی کەسێکە؛ گۆرانییەک لە گڤەی (با) دروست بکات لە سۆزی خۆی شیرینتر بێت.

کار وەک خۆشەویستی خۆی نمایش دەکات.

تۆیش ئەگەر ناتوانی بەخۆشەویستییەوە کار بکەیت، ئەگەر نەفرەت دەکەیت و پرتەوبۆڵەتە لێی؛ وەها باشترە دەست بکێشیتەوە و بچی لە دەرگای پەرستگایەکدا دانیشی سواڵ بکەیت و چاوەڕێی دەستی ئەوانە بکەیت کە بە خۆشحاڵییەوە کار دەکەن.

چونکە ئەگەر بەناڕەزایی نانێک ببرژێنیت، دەیسووتێنیت و تاڵی دەکەیت؛ وەها کە بخۆرەکەی ناتوانێ هەمووی بخوات و پێی تێر ببێت.

ئەگەر بەڕقەوە ترێ بگووشیت، ڕقت وەک ژەهر دەڕژێتە نێو شەرابەکەوە.

ئەگەر وەک فریشتەیش گۆرانیی بڵێیت و بەڵام بەخۆشەویستییەوە نەیچڕی؛ ئەوا گوێی خەڵکی دەئاخنی بە دەنگی شەو و ڕۆژ.

غم و شادی

Joy and Sorrow

لەم کاتەدا ژنێک هاتەگۆ و وتی:

"دەربارەی خەم و شادیی بۆمان بدوێ."

ئەویش لەوەڵامدا وتی:

شادیی ئێوە هەمان خەمی بێ ڕووپۆشی ئێوەیە. ئەو چاڵەی پێکەنینتانی لێوە هەڵدەقووڵێت، هەمان ئەو چاڵەیە، کە بە فرمێسکتان پڕ بووە. بۆ لەمە زیاتر دەتوانێ چی تر بێت؟

هەرچەندێک خەم؛ دەروونتان زیاتر هەڵبکۆڵێت، جێگای شادیی لە بوونتاندا زیاتر دەکات. مەگەر ئەو کاسەی شەرابی ئێوەی لەخۆگرتووە هەمان ئەو کاسەیە نییە، کە لە کوورەی گۆزەگەردا سووتێنراوە؟

مەگەر ئەو عودەی کە بە دەنگەکەی ئارامیی بە ڕۆحتان دەبەخشێ هەمان ئەو پارچە دارە نییە، کە بە چەقۆ ناوەکەیان هەڵکۆڵیوە؟

هەر کاتێ شادبوون، بڕواننە قووڵایی دڵتان، تابزانن؛ ئەوەی کە سەرچاوەی شادییە، هەمان ئەو شتەیە، کە سەرچاوەی خەمیشە.

بەهەمان شێوە کاتێک خەمبار دەبن؛ بڕواننە قووڵایی ڕۆحی خۆتان، تا بزانن ئەوەی ئێستا بۆتە مایەی گریانی ئێوە ئەو شتەیە، کە پێشتر خۆشحاڵی کردوون.

هەندێک لە ئێوە دەڵێن: "شادیی مەزنترە لە خەم"، هەندێکیشتان دەڵێن: "نەخێر خەم مەزنترە لە شادیی."

من پێتان دەڵێم: ئەم دووانە لەیەک جیانین.

ئەم دووانە هەمیشە پێکەوەن، هەرکاتێک یەکێکیان لەسەر سفرەکەتان لەگەڵتاندا دانیشت، بزانن کە ئەوەکەی تریان لە جێخەوەکەتاندا نووستوە.

ئێوە وەک ترازوویەک وان لەنێوان شادیی و خەمدا، تەنها ئەو کاتەی خاڵیین؛ هاوسەنگ دەبن.

هەر کاتێک خەزنەدارێک زێڕوزیوەکەتان بۆ دەکێشێت، ئێوە پێویستتان بە لێدەرهێنان یان زیادکردنی شادیی و خەمەکانتان دەبێت.

مالٌ

Houses

لەم کاتەدا بیناسازێک وتی:

"لە بارەی خانووەوە بۆمان بدوێ."

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

لە خەیاڵتاندا کەپرێک لە بیاباندا دروست بکەن، بەرلەوەی خانوویەک لە شاردا دروست بکەن، چونکە کە ئێواران دەگەڕێنەوە ماڵەوە، ئەو تەنیایی و وێڵییەی لەنێو ئێوەیشدایە دەگەڕێتەوە.

ماڵی هەر کەسێک هەمان جەستەی خۆیەتی، بەڵام گەورە و فراوانتر. ئەم ماڵە لە خۆرەتاودا گەشە دەکات و لە ئارامیی شەودا دەنوێت و خەوی بێ خەونی نییە، ئایا خانووەکانتان خەون نابینن؟ لە خەونەکانیاندا لە شارەوە بۆ ناو باخ و گردەکان ناڕۆن؟

خۆزگە بمتوانیبایە خانووەکانتانم لەنێو دەستمدا کۆ بکردایەتەوە و وەک تۆو لە دەشت و دارستانەکاندا بموەشاندبا.

خـــۆزکە لە دەریەندەکانـــدا، لە کۆلانەبـــاخە

ســـەوزەکاندا تووشـــتان ببـــایە بەتووشـــی

یەکتـــرەوە و لە ڕەزەکانتانـــدا سڵاوتان لەیەکتـــر

بکردبـــایە و بە بـــۆنی خـــاکەوە پـــێکەوە

بگەڕانایەتەوە. بەڵام ئەمە لەئێستادا ناکرێت.

باپیرانتـــان لەترســـدا خانووەکانیـــان لەتەنیشـــت

یەکتـــرەوە دروســـت دەکـــرد، ئێـــوە بەنیـــازن تـــا

کەی ترســـتان، حەســـاری ماڵەکانتـــان لە

کێڵگەکانتان جیابکاتەوە؟

ئەی خەڵکـــی ئۆرفـــالیس؛ پـــێم بڵـــێن ئێـــوە

چیتـــان لە مـــاڵەوە هەیە؟ ئەو شـــتە چیـــیە لە

ماڵەکانتانـــدا شـــاردووتانەتەوە و دەرگاتـــان

بەســـەردا گـــاڵەداوە؟ ئایـــا لە ئارامییـــدا دەژیـــن و

ئەمەیە، کە تواناکانتان ئاشکرا دەکات؟

ئایـــا یادگـــارییەکی وەهاتـــان لەماڵەکانتانـــدا

هەیە، کە وەک پردێکـــی درەخشـــان ترۆپکـــی

هۆشتان پێکەوە ببەستێتەوە؟

ئایا جـــوانییەکی وەهاتـــان هەیە، کە دڵـــی ئێـــوە

لە کەرەســـــتە داروبەردەکانتـــــانەوە بەرەو

لووتکەی چیای پیرۆز ببات؟

ئـــادەی پـــێم بڵـــێن، ئایـــا ئەمانەتـــان لە

ماڵەکانتاندا هەیە؟

یـــان تەنهـــا ئـــارامییەکی درۆزنتـــــان هەیە، کە چێــژەکەی یەکجـار بە میوانیتـــان دێــت و ئیتــر هەتاهەتــــایە نــــاڕوات و لێتـــــان دەبێـــــت بە خاوەنماڵ؟

بەڵـــــێ، ئەوە دێـــــوێکە دێـــــت و بەزەبـــــری قـــامچییەکەی دەتانکـــات بە بـــووکەڵەی خواســـتە زۆرەکــــانی خــــۆی. ئەگەرچــــی دەســـتێکی ئاوریشــمینی هەیە، بەڵام دڵـــی لە ئاسـنە. ئێـــوە دەخـــــاتە خەو و خـــــۆی بەســـــەر ســـــەرتانەوە دەوەســـتێ و گـــاڵتە بە شـکۆمەندیی جەسـتەتان دەکات.

گـــــاڵتە بە هەســــــــتەکانتان دەکـــــــات، بە تەندروســـتیی دەنگتـــــان و وەک قـــاپێکی شــکاو هەڵی دەداتەوە ناو زبڵوزارەوە.

بەڕاســـــــتی چێـــــژی درۆزنــــــانەی ئـــــارامیی ماڵەکانتـــــان، ڕۆحتـــــان دەکوژێـــــت و ئینجـــا بە بزەیەکـــــی پـــڕ ســــووکایەتییەوە دێـــت بـــۆ پرسەکەی.

بەڵام ئێـــــوە، ئەی منـــــداڵانی ئاســــمان، ئەی ئەوانەی ئارامتـــــان نیـــیە، بەداوەوە نەبـــن و ڕاو نەکرێن.

ماڵەکانی ئێوە نابێت لەنگەری کەشتیی بێت،
بەڵکوو دەبێت ئەو دارە بێت، کە چارۆکەی
کەشتیی پێوە هەڵدەدرێت.
ماڵەکانتان نابێت ئەو مەرهەمە بێت، کە
ڕووپۆشی برینێک دادەپۆشێت، بەڵکوو
دەبێت ئەو پێڵوە بێت، کە پارێزگاریی لە
چاو دەکات.
با دەرگای ماڵەکانتان هێندە بچووک نەبێت،
ناچاربن باڵەکانتانی بۆ بنووشتێننەوە، کاتێک
لێوەی تێدەپەڕن.
با ساپیتەکانتان هێندە نزم نەبێت، ملتانی بۆ
کەچ بکەن. هەناسەتان ئازاد بێت و نەترسن
لەوەی درزبخاتە دیوارەکانەوە.
ماڵەکانتان شوێنی نیشتەجێبوونی ئێوەن و
با وەک گۆڕی مردوو نەبێت.
خانووەکانتان هەر چەند بەرز و جوان بن،
بەڵام نهێنیی و ئارەزووەکانتان ناشارنەوە،
چونکە ئەوەی لە بوونی ئێوەدا ناکۆتایە لە
کۆشکی ئاسماندایە، کە دەروازەکەی
تەمومژی بەرەبەیان و پەنجەرەکانیشی
سروەی بێدەنگی شەون.

جلوبەرگ

Clothes

لەم کاتەدا جۆلایەک وتی:
"دەربارەی جلوبەرگ بۆمان بدوێ."
ئەویش لە وەلامدا وتی:
پۆشاکەکانتان جوانییەکانتان دەشارێتەوە و ناشیرینییەکانتان دەخاتەڕوو. سەرەڕای ئەوەی لەناو پۆشاکەکانتاندا بەدوای ئازادییدا دەگەڕێن، بەلام تەنها پێوەند و زنجیری تێدا دەدۆزنەوە.
زیاتر پێستی خۆتان بدەنە بەر تیشکی خۆر و شنەی با و کەمتر بە پۆشاک دایپۆشن، چونکە هەناسەی ژیان وا لە تیشکی خۆر و دەستی ژیان وا لە شنەی بادا.
هەندێکتان دەڵێن: "ئەم پۆشاکەی لەبەرماندایە بای باکوور چنیویەتی"، بەلام بزانن؛ خەراتەکەی شەرم و تاڵەکانی ئابڕوو بووە. هەر کە بۆی چنیوون، چووە لە دارستاندا تێر پێتان پێکەنیوە.

ئاگـاداربن بـا لەبەرانـبەر چـاوی پیسـدا؛
خاکەڕاییتـان قەڵغـان بێـت، کە ناپاکـانیش لە
گۆڕێ نەبن، پۆشاک چییە جگە لەتەوقێک بە
ڕۆحتانەوە!
ئەوەیـش لە یـاد مەکەن، کە زەوی چێـژ لە
پێیە ڕووتەکانی ئێوە وەردەگرێت و (بـا)یش
پێـی خۆشـە؛ کـاتێکی زیـاتر یـاریی لەگەڵ
پرچتاندا بکات.

کرین و فرۆشتن

Buying & Selling

لەم کاتەدا بازرگانێک وتی:

"لەبارەی کڕین و فرۆشتنەوە بۆمان بدوێ."

ئەویش وەڵامی دایەوەو وتی:

زەوی میوەکانی خۆی بە ئێوە دەبەخشێت و ئێوەیش ئەگەر بزانن چۆن دەستەکانتانی لێ پڕ بکەن؛ ئەوا پێویستیان بە هیچی دیکە نابێت و هەر لەم ئاڵوگۆڕەی دیاری و نیعمەتەکانی زەویشە، کە ئێوە ڕەزامەند و ئاسوودە دەبن.

بەڵام ئەگەر ئەم ئاڵوگۆڕە بە خۆشەویستی و دادوەرییەوە نەبێت، ئەوا هەندێکتان بەرەو تەماع و چڵێسی دەبات و هەندێکی ترتان بەرەو نەداریی و برسێتی.

کاتێک ئێوەی ڕەنجدەرانی دەریا و ڕەز و کێڵگەکان، لە بازاڕدا لەگەڵ گۆزەگەر و جۆلا و عەتاردا کۆ دەبنەوە، ئەوکاتە لە ڕۆحی زەوی بپاڕێنەوە تا بێت، کاڵاکانتان بە

دەستەکانی بکێشێت و تەرازووەکانتان یەکسان و بەهاکانتان پیرۆز بکات.

مەهێڵن دەستبەتاڵان، ئەوانەی لەبەرانبەر کاری ئێوەدا تەنها قسە دەفرۆشن، بێنە مامەڵەوە لەگەڵتاندا.

بەم جۆرە کەسانە بڵێن:

"لەگەڵمان وەرن بۆ کێڵگە، یان لەگەڵ برا دەریاوانەکانماندا بڕۆن و تۆڕ هەڵدەنە دەریاوە، چونکە زەوی و دەریا لەم کاتەدا لەگەڵ ئێوەدا دەستکراوە دەبێت، هەر وەک چۆن لەگەڵ ئێمەدا بووە."

هەر کاتێکیش گۆرانیبێژان و سەماکاران و شمشاڵژەنان هاتن بۆ لاتان، لە کاڵاکانیان بکڕن، چونکە ئەمانیش ئەهلی میوە و نەباتن، گەرچی شمەکەکەیان خەونە، بەڵام خۆراکە بۆ ڕۆحتان.

بەرلەوەی بازاڕ بەجێ بهێڵن، بڕوانن کە هیچ کەسێک بە دەستی خاڵی ئەوێ بەجێ ناهێڵێت، چونکە ڕۆحی دڵفراوانی زەوی بەئارامیی لەسەر (با) نانوێت؛ تا خواستی هەمووتان نەهێنێتە دی.

تاوان و سزا

Crime & Punishment

لەم کاتەدا یەکێک لە دادوەرانی شار هەستایە سەر پێ و وتی: "باسی تاوان و سزامان بۆ بکە."

ئەویش وەڵامی دایەوە:

هەرکاتێک ڕۆحت لە بادا سەرگەردان بوو، ئەو کات بێ پشتیوان و تەنیا؛ ئازار بە خۆت و خەڵکی تریش دەگەیەنیت.

بۆ هەڵەکانیشتان دەبێت دەرگای چاکەکاران بکوتن و چاوەڕێ بن، ڕەنگە دەرگاشتان لێ نەکرێتەوە.

خواوەندی تۆ وەک زەریا وایە، هەمیشە بە خاوێنی دەمێنێتەوە و تەنها ڕۆحسووکەکان {ئەوانەی ڕۆحیان بە تاوان بارگران نییە} بەرز دەکاتەوە. خواوەندی تۆ وەک خۆر وایە، نە ڕێگای مشک دەزانێت و نە بەدوای کونی مارەوەیە.

بەلام خواوەندی تۆ لە بوونتدا تەنیا نییە،
بەشێکی تۆ هێشتا مرۆڤە و بەشێکیشت
مرۆڤ نییە، پەیکەری بێشێوەی ئێوە لە
خەودا، لەنێو تەمدا، بەدوای بێداریی خۆیدا
دەگەڕێت.

ئێستاش من لەو مرۆڤە دەدوێم، کە لە تۆ
دایە، چونکە ئەوە نە خواوەندی تۆ و نە ئەو
پەیکەرە بێشێوەیەی ناو تەمە، کە سزا و
تاوان دەناسێت.

زۆر جار گوێم لە ئێو بووە، کاتێک دەربارەی
مرۆڤێک قسە دەکەن، کە هەڵەیەکی کردووە،
وەها قسەی لەسەر دەکەن وەک ئەوەی لە
ئێوە نەبێت و لە جیهانێکی ترەوە هاتبێت.

بەڵام من پێتان دەڵێم؛ ئەولیا و
پیاوچاکانیشتان ناتوانن لەو پلەیە بەرزتر بن،
کە هەر یەکێک لە ئێوە دەتوانێت. کەوایە
تاوانبارانیشتان ناتوانن لەو پلەیە نزمتر بن،
کە ئێوە دەبن.

هەروەک چۆن گەڵایەک لە دارێک زەرد نابێت
مەگەر هەموو بێدەنگیی درەختەکەی لە
خۆیدا هەڵگرتبێت، ئاوهایش کەسێک لە ئێوە
ناتوانێ هەڵەیەک بکات مەگەر ئیرادەی
شاراوەی هەمووتانی تێدا بێت.

ئێـوە هەمووتـــان پــێکەوە ڕیزتـــان بەســتووە و بەرەو خواوەنـدی خۆتـــان هەنگـاو دەنـێن. هەم ڕێگـا ئێـوەیە و هەم ڕێبـواریش خۆتـــانن. ئەو کـاتەی لەم ڕێگـایەدا یەکێـک لە ئێـوە ساتمە دەکـات و دەکەوێ، ئاگـادارییەکە بـۆ کەسـی دوای خۆی تا نەکەوێ.

بەڵـــێ، ئاگادارییەکیشـــــە ســـــەبارەت بەو کەســـانەی لە پـــێش ئێـــوەوە ڕۆشـــتوون، ئەگەرچـی تێپەڕیـون و بەخێرایـی ڕێگاکەیـان بڕیـــوە، بەڵام نەیـــانتوانیوە بەردی ســـەر ئەم ڕێیە لابەن.

شتێک دەڵێم و ڕەنگە لەبەر دڵتان گران بێت:

بـزانن، کـوژراو لە کوشـتندا بێتـاوان و دزیلێکـراو لە دزیـدا بێکەموکـوڕی نیـیە. هەروەک چـۆن چاکەکـاران لە خەراپە و پیاوچاکـان لە گونـاهە بێبەریی نین.

بەڵـێ، زۆرێـک لە ستەمکاران ستەمیان بینیـوە و زۆرێـــک لە مەحکومـــان بـــاری تـــاوانی بێتاوانانیان لە ئەستۆ گرتووە.

ئێـوە چـۆن دەتـوانن داد و بیـدادیی، چـاکە و خـراپ لەیەک جیـابکەنەوە؟ لەکاتێکـدا ئەمـانە لە کەنـار یەکتـردا لەژێـر خۆرەتـاودا ڕاوێسـتاون و وەک تـــاڵی ڕەش و ســـپی لە یەکتـــرەوە

ئـالاون؟ هەركـاتێكيش تـالی ڕەش بپچڕێـت، جـۆلای ئەم پـارچەیە تەماشـای تەواوی پارچەکە دەکات و لە هەمان کاتیشدا ئامێری چنینەکەی پشتگوێ ناخات.

هەرکاتێـک یەکێـک لە ئێـوە هاوسـەرە خیانەتکـارەکەی خـۆی ڕابکێشـێتە دادگـاوە، دەبێـت لە دادوەرییکردنـدا، دڵـی هاوسەرەکەشـی بخـاتە تـای تەرازووی دادوەرییەوە، ئینجا بڕیار بدات.

ئەو کەسـەیش کە دەیەوێـت خیانەتکـار شـەلاقکاریی بکات، دەبێـت لەپێشـدا نیگـایەک لە دەروونـی خیـانەتلێکراو بکـات. {تـا بزانـێ خیـانەتلێکراو دەسـتی هەیە لەوەی خیـانەتی لێ کراوە!}

هەرکـاتێکیش یەکێـک لە ئێـوە دەیەوێـت بەنـاوی دادوەریـیەوە، تەور لە درەختـی خـراپە بـدات، ئاگـادار بێـت پـێش وەشـاندن؛ تەماشـای ڕیشـەکانی درەخـتەکە بکـات تـا بزانێـت، کە ڕەگـی چـاکە و خەراپە، زڕ و بەردار، لەنێـو دڵی خامۆشی زەویدا لە یەکتر ئالاون.

ئێـــوەیش ئەی دادوەرانـــــی ئەم شـــارە، کە دەتانەوێـت دادوەریـی بـکـەن، حـوکمی ئێـوە چییە دەربـارەی ئەو کەسـەی کە جەسـتەی پـاکە و ڕۆحـی دزە؟حـوکمی ئێـوە چییـە دەربـارەی بکوژێـک، کە پێشـتر ڕۆحـی خـۆی بەدەستی ئەوانیتر کوژرراوە؟

چ حوکمێـــک بەسـەر کەسـێکی فێڵـــزان و ستەمکاردا دەدەیت، کە خـۆی پێشـتر ستەمی لێکـراوە و فریـودراوە؟ بە چ شـێوەیەک سـزای تاوانبارێـک دەدەیـت، کە پەشـیمانییەکەی لە تاوانەکەی گەورەترە؟

مەگەر پەشیمانیی هەمـان ئەو سزایە نییە، کە یاسـا دەیەوێـت بیسـەپێنێت بەسـەر تاوانبـاردا، ئەی کـاری ئێـوە جێبەجێکردنـی ئەم یاسـایە نییە؟

سـەرەڕای ئەمـانەش، هێشـتا ئێـوە نـاتوانن پەشـیمانیی لە دڵـی بێتاوانانـدا بـڕوێنن و لەدڵی تاونباراندا هەڵی بکەنن.

ئەو، لەناکــاو و تاریکەشــەودا لە دەرگاکـــان دەدات، تــا خەڵکـی بێـدار بکـاتەوە و لەودا خۆیان ببینن.

ئێستا ئێوە چۆن دەتوانن دادوەریی بکەن،
مەگەر ئەوەی کە لە ڕووناکییەکی تەواودا
هەموو کردەوەکانتان بینیبێت.
ئەوجا دەزانن، مرۆڤ جەستەیەکی ڕاوێستاوە
لە تاریکولێڵەی بەیان و ڕاکشاوە لە
زەردەوتاریکەی ئێوارەدا.
ئەوەیش بزانن، بەرزترین بەردی دیواری
پەرستگا لە نزمترین بەردی بناغە بەهادارتر
نییە.

یاسا

Laws

لەم کاتەدا پارێزەرێک وتی:

"مامۆستا، لەبارەی یاساوە چی دەڵێی؟"

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

ئێوە بە دانانی یاسا دڵخۆشن، بەڵام بە شکاندنی یاسا پتر دڵخۆشن. هەروەک ئەو منداڵانەی لە کەنار دەریاکاندا بەخۆشەویستییەوە کۆشک لە لم دروست دەکەن و دوایی بە پێکەنینەوە دەیڕووخێنن.

بەڵام کاتێک ئێوە کۆشکی لمین دروست دەکەن، دەریا لمی زیاتر دەهێنێتە کەنارەکانییەوە، کاتێکیش دەیڕووخێنن، دەریا لەگەڵتان پێ دەکەنێت، بەڕاستی دەریا لەگەڵ بێتاوانان‌دا پێ دەکەنێت.

بەڵام چی بەو کەسانە دەڵێن، کە نە ژیانیان دەریایە و نە یاسای مرۆڤەکان وەک کۆشکی لمین دەبینن؟

کەسانێک کە ژیان بۆ ئەوان، وەک بەردێک وایە و یاساش وەک بەردتاشێک دەبینن و هاوشێوەی ژیانی خۆیان دایدەتاشن؟
ئەی چی دەڵێن سەبارەت بە گۆجێک، کە ڕقی لە سەماکردن دەبێتەوە؟
سەبارەت بەو گایەی نیرەی[1] ملی خۆی خۆش دەوێت و ئاسکی ئازادی دارستان بە وێڵ و سەرلەشێواو دادەنێت؟
سەبارەت بەو مارە پیرەی کە ناتوانێت کاژبخات و مارەکانی تر بەڕووت و بێشەرم دەزانێت؟
سەبارەت بەو کەسانەی پێش هەموو کەسێک خۆیان دەکەن بە ئاهەنگەکاندا لەوێ و تێروپڕ دەخۆن و کە دەشڕۆن دەڵێن: هەموو ئاهەنگێک پێشێلکارییە و هەموو ئاهەنگگێڕێکیش یاساشکێنە؟
چی دەڵێن سەبارەت بەو کەسانەی پشت بە خۆرەتاو وەستاون؟ ئەو کەسانەی تەنها سێبەری خۆیان دەبینن و سێبەرەکانیشیان یاساکانیانن؟ چی بەمانە دەڵێن: کە خۆر

---

[1] - نیرە: سیمکە، نیل، نیلە، نێڵە، هوویە. ئەو کەرەستە لەداردوستکراوەی دەکرێتە شان و ملی گا لە کاتی جووتدا. (و)

بۆیـان یەک مانـای هەیە، ئەویـش تەنهـا سـێبەر دروسـتکردنە؟ جێبەجێکردنـی یاسـاش بۆیـان مانـای هـیچ ناگەیەنێـت، جگە لە دانەویـنەوە و شـوێنپێهەڵگرتنی سـێبەرەکانی خۆیـان لەسـەر زەوی؟

بەڵام کە تـۆ بەرەو خـۆر بڕۆیـت، چ سـێبەرێک دەتوانێـت تـۆ بەدیـار خـۆیەوە ڕاگرێـت؟ کە تـۆ لەگەڵ بابڕۆیـت، چ چـارۆکەیەک دەتـوانێ ڕێـی تۆ ئاراستە بکات؟

ئەگەر خۆتـان نیـرەی ملـی خۆتـان بشـکێنن، چ یاسـایەکی مـرۆڤ دەتوانێـت کۆتتـان بکـات؟ لە چ یاسـایەک دەترسـن، ئەگەر لە سـەماکردندا پێ بە زنجیری تەوقی کەسی تردا نەنێن؟

کـێ دەتوانێـت ئێـوە ڕاپێچـی دادگـا بکـات لەسـەر ئەوەی جلـی بەرتـان دادەدڕن؟ بەمەرجـێ فرێـی نەدەنە سـەر ڕێگـای خەڵکـی تر.

ئەی خەڵکـی ئۆرفـالیس؛ ئێـوە دەتـوانن تەپڵەکـان بێـدەنگ بـکەن و ژێـی تارەکـان شل بـکەنەوە، بەڵام کـێ لە ئێـوە دەتوانێـت بە بوولبوولێک بڵێ مەخوێنە؟

ئازادیی

Freedom

لەم کاتەدا پیاوێکی وتاربێژ وتی:

"دەربارەی ئازادیی قسەمان بۆ بکە."

ئەویش وەڵامی دایەوە:

لە دەروازەی شـــار و لە کەنـــار ئاگردانەکانتانـــدا بینیـــومن؛ خۆتـــان بە زەویـــدا داوە و ئـــازادیی خۆتـــان پەرســـتووە. هەروەک چـــۆن کـــۆیلە لەبەردەم ســـەردارەکەیدا ســـەر نەویـــی دەکـــات، لەکاتێکدا دەزانێت کوشتەی دەستی ئەوە.

بەڵـــێ لەنـــاو بـــاخی پەرستگا و لەژێـــر ســـێبەری قەڵادا، ئـــازادترین کەســـی ئێـــوەم لە بەرگـــی ئازادییـــدا دیـــوە، کە ئـــازادیی خـــۆی وەک تەوقێـــک لەمـــل و کەلەپـــچەیەک لەدەســـت و پێوەندێک لەپێ کردووە.

بەڕاستی دڵـم خـوێنی لـێ دەتکـێ، کە دەبینم ئێـوە کاتێـک ئـازادن، کە ئـارەزووی ئـازادیی بۆتـان دەبێـتە تەوق و پێوەنـدێک و ئیـدی وەک ئامـانج و خەونێـک لەبـارەی ئـازادییەوە قســـە

نــاکەن. ئێــوە ئەو کــاتە ئــازاد نــین، کە
ڕۆژگارتــان بــێ چــاودێریی و و شــەوانتان بــێ
نیگەرانیــی بێــت. بەڵکــوو ئەو کــاتە ئــازادن، کە
ئەم شــتانە تەنگتــان پــێ هەڵچنــێ و هێشــتا
ئێــوە ڕووت و ئــازاد بتــوانن بە ســەریدا
سەرکەون و تێیپەڕێنن.

بەڵام چــۆن دەتــوانن لە شــەو و ڕۆژی خۆتــان
زیــاتر بــڕۆن، ئەگەر ئەو زنجیــرە نەپســێنن، کە
خــۆری بەرەبەیــانی هۆشــیاریی خۆتانتــان پــێ
کۆت کردووە؟

لەڕاســتیدا ئەو شــتەی ناوتــان لێنــاوە ئــازادیی،
خــۆی بەهێزتــرین زنجیــرە، ئەگەرچــی ئەڵقەکــانی
لەژێــر خــۆردا بدرەوشــێتەوە و ســەرنجتان ڕووەو
خــۆی کەمەنــدکێش بکــات. مەگەر ئەو شــتانەی
کە دەتانەوێــت لە خۆتــانی دووربــخەنەوە بــۆ
ئەوەی ئازاد بن؛ بەشێک نین لە خۆتان؟

ئەگەر ئەمە یاســایەکی نــادادوەرانەیە، بەڵام
ئەوە خۆتــان بەدەســتی خۆتــان لەســەر
نێوچەوانتــان نووســیوتانە. ئێــوە نــاتوانن ئەمە
نە بە ســووتاندنی کتێبــی یاســاکان و نە
بەشــۆردنەوەی تەوێڵــی دادوەرەکانتــان
بســڕنەوە، تەنــانەت ئەگەر هەمــوو نــاوی
دەریاشی بۆ بهێنن.

ئەگەر دەتانەوێ تەختی حوکمی ستەمکاریک بڕووخێنن، دەبێ یەکەمجار ئەو تەختە بڕووخێنن، کە لەدەروونتاندا بۆتان دروست کردووە.

ئەگینا چۆن ستەمکارێک دەتوانێت فەرمانڕەوایی کەسانی ئازاد و سەربەرز بکات، ئەگەر ئەو خەڵکە خۆیان، ژێردەستەیییەک لە ئازادییەکەیان و ملشۆڕییەک لە سەربەرزییەکەیاندا نەبێت؟

ئەگەر نیگەرانی لێی، ئەوە خۆتان هەڵتانبژاردووە و ئەو خۆی نەسەپاندووە.

ئەگەر ترسێکتان هەیە و دەتانەوێت لەدڵتاندا دەریپەڕێنن، ئەو ترسە لە دڵی ئێوەدایە، نەک لە دەستی ئەو کەسەدا، کە لێی دەترسن.

لەڕاستیدا هەموو شتەکان لە دەروونتاندا دەستیان لە ملی یەک کردووە، ئەوەی دەتانەوێت و ئەوەی لێی دەترسن، ئەوەی لەگەڵی کۆک و ئەوەی لەگەڵی ناکۆکن، ئەوەی بەدوایدا دەگەڕێن و ئەوەی لێی هەڵدێن.

ئەم شـتانە لە دەروونتانـدا دەجـوولێن و وەک ڕووناکی و سێبەر کە پێکەوەن، کاتێ سێبەر نامێنێت، ڕووناکی جێماو دەبێت بە سێبەر بۆ ڕووناکییەکی تر.
بەم شێوەیە کاتێک ئازادیی ئێوە زنجیری خۆی دەپسێنێت، ئەڵقەکانی دەبێت بە ئازادییەکی گەورەتر لە زنجیر و پێوەندتان دەکات.

عقڵ و سۆز

Reason & Passion

لەم کاتەدا ژنە قەشەکە جارێکی تر هاتەوەگۆ و وتی: "دەربارەی عەقڵ و سۆز بۆمان بدوێ."

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

زۆرجار ڕۆحی ئێوە دەبێتە گۆڕەپانی جەنگێک، تێیدا عەقڵ و دادوەریتان لەگەڵ هەست و ئارەزووتان ڕووبەڕووی یەک دەبنەوە.

خۆزگە توانیبام ئاشتیبەخشی ڕۆحتان بم و ئەو سەنگەر لەیەک گرتنەی بەشەکانی ڕۆحتان بگۆڕم بە یەکڕیزیی و هاوئاهەنگیی.

بەڵام چۆن دەتوانم ئەوە بکەم، مەگەر ئەوەی خۆشتان ئاشتیخوازبن و هەموو پێکهاتەکانی ڕۆحی خۆتان خۆش بوێت.

عەقڵ و سۆزی ئێوە؛ چارۆکە و سوکانی کەشتیی ڕۆحی ئێوەیە.

هەرکاتێکیش ئەم کەشتییە چارۆکەکەی درا
یان سوکانەکەی شکا، ئێوە لێرە و لەوێ
سەرگەردان دەبن، یان لە نێوەڕاستی دەریادا
گیردەخۆن.
چونکە ئەگەر بەتەنها عەقڵ فەرمانڕەواییتان
بکات، دەبێتە ڕێگر و سنووورداتان دەکات،
ئەگەر بەتەنها سۆزیش فەرمانڕەوایەتیتان
بکات، ئەوە دەبێتە ئاگرێک، کە خۆیشی
دەسووتێنیت.
کەواتە لە ڕۆحتان بگەڕێن، با تێیدا عەقڵ بە
بەرزاییەکانی سۆزدا هەڵزنێ و بۆی ببێتە
سترانبێژ.
هەروەها لێگەڕێن؛ سۆزتان عەقڵتان ئاراستە
بکات، بەم شێوەیە سۆزتان لە مردنی خۆیدا
دەژێتەوە، وەک چۆن قەقنەس لە خۆڵەمێشی
خۆیدا دروست دەبێتەوە.
من دەمەوێت؛ وەک دوو میوانی خۆشەویستی
ماڵەکانتان لەگەڵ عەقڵ و سۆزتاندا ڕەفتار
بکەن. بێگومان دەبێ هەردوو میوانەکە
بەیەک ئەندازە ڕێزیان لێ بگیرێت، چونکە
هەرکەس گرنگیی زیاتر بداتە یەکێکیان، ئەوا
خۆشەویستیی هەردووکیان لەدەست دەدات.

کاتێـــک لەنێـــوان ئەم تەپۆلکـــانەدا، لەژێـــر سـێبەری فێنکـــی چنارێکـــدا دادەنیشـــن و لە بێـدەنگیی کـێڵگە و مێـرگە دوورەکانـدا مەسـت دەبـن، ئەو کـاتە بهـێڵن؛ دڵتـان بە بێـدەنگیی بڵێت: (خواوەند لە عەقڵدا پشوو دەدات).

کـــاتێکیش تۆفـــان هەڵـــدەکات و ڕەشـــەبای بەهێـز، درەختـی دارسـتانەکان ڕادەوەشـێنێت و هەورەگـــرمە و برووســـکە، شـــکۆی ئاســـمان ڕادەگەیـــەنێـــت، ئەو کـــات لە دڵـــی خۆتانـــدا بەترســـەوە بڵـــێن: (خواوەنـــد لە ســـۆزدا دەجمێ).

لەبەرئەوەی ئێـــوەش هەناســـەیەکن لە گەردوون و گەڵایەکـن لە دارسـتانی خوداوەنـد، دەبـێ لە عەقڵدا پشوو بدەن و لە سۆزدا بجمێن.

آزار

Pain

لەم کاتەدا ژنێک هەستایە سەرپێ و وتی:
"دەربارەی ئازار بۆمان بدوێ."
ئەویش لە وەڵامدا وتی:
ئازارەکانتان شکاندنی تویکڵێکە، کە تێگەیشتنتانی لەخۆگرتووە. هەروەک چۆن دەبێ تویکڵی میوەکان شەق ببات، تا ناوکەکەی خۆر ببینێت، ئێوەیش ئاوها دەبێت ئاشنای ئازار بن.
ئەگەر ئێوەیش بتوانن دڵتان بە سەرسامیی پەرجوەکانی ژیانی ڕۆژانەتان ڕابهێنن، ئەوە ئازارەکانتان کەمتر لە خۆشییەکانتان سەرتان دەسوورمێنێت و ئیدی وەرزەکانی دڵی خۆتان قبووڵ دەکرد، هەروەک چۆن تێپەڕینی وەرزەکانتان بەسەر کێڵگەکانتاندا قبووڵ کردووە.
ئەوکاتە ئیدی بە ئارامییەوە دەڕواننە زستانگەلی خەمەکانتان، چونکە زۆر لە

ئازارەکانتان؛ ئێوە خۆتان هەڵتانبژاردووە.
ئازار ئەو دەرمانە تاڵەیە، کە پزیشکی دەروونتان، برینەکانتانی پێ سارێژ دەکات.
کەواتە متمانە بەو پزیشکە بکەن و دەرمانەکانی بە ئارامی و دان بەخۆداگرتنەوە بنۆشن.
چونکە دەستی ئەو، ئەگەرچی ڕەق و سەنگینە، بەڵام لەلایەن دەستی میهرەبانی غەیبەوە ڕێنمایی دەکرێت.
ئەو جامەی کە دەتانداتێ، ئەگەرچی لێوەکانتان داخ دەکات، بەڵام لە گڵێک دروست کراوە، گۆزەگەرەکەی بە فرمێسکی پیرۆزی خۆیەوە قوڕەکەی شێلاوە.

خوناسین

Self-Knowledge

لەم کاتەدا پیاوێک وتی:

"دەربارەی خۆناسین بۆمان بدوێ."

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

دڵەکانتان لە بێدەنگییدا، نهێنیی شەو و ڕۆژ تێ دەگات، بەڵام گوێکانتان تینووی بیستنی دەنگی دڵتانن. ئێوە لە وشەکانەوە دەتوانن ئەوە بزانن، کە لە ئەندێشەدایە، دەتوانن بە سەری پەنجەکانتان دەست لە جەستەی ڕووتی خەونەکانتان بدەن، چی لەوە باشترە، کە دەتوانن وا بکەن.

پێویستە کانیی شاراوەی ڕۆحتان هەڵقوڵێ و ڕووە و دەریا هاژە بکات، ئەوکاتە گەنجینەی قووڵی بێسنووری ڕۆحی خۆتان بە چاو دەبینن.

بەڵام بۆ کێشانەی گەوهەرە نەناسراوەکانی ئەم گەنجینەیە، تەرازوو دروست مەکەن و قووڵایی دانایی خۆتان بە پەت و گوریس

مەپێـون، چـونکە (خـود) دەریـایەکی بێکۆتـاو بێبنە، کە ناپێورێت.
مەڵێن: (ڕاســتیمان دۆزیــیەوە)، بەڵکــوو بڵــێن: (ڕاســتییەکمان دۆزیــیەوە). مەڵــێن: (ڕێـڕەوی ڕۆحمـان دۆزیـوەتەوە)، بەڵکوو بڵـێن: (ڕۆحــم بینــی بە ڕێــڕەوی منــدا دەڕۆشــت)، چونکە ڕۆح بە هەموو ڕێڕەوەکاندا دەڕوات.
ڕۆح نە لەســەر هێڵێــک ڕێ دەکــات و نە وەک قــامیش بە ســتوونیی دەڕوێــت، ڕۆح وەک گوڵەشــلێری ئــاویی دەپشــکوێ، کــە پەڕەی بێشوماری لە هەژمار نایە.

فێرکردن

Teaching

لەم کاتەدا مامۆستایەک وتی:

"دەربارەی فێرکردن بۆمان بدوێ."

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

کەس ناتوانێت هیچ شتێکتان بۆ ئاشکرا بکات مەگەر ئەوەی کە لە بەرەبەیانی زانینی خۆتاندا نیوەخەوتوو بێت.

مامۆستایەک، کە لەژێر سێبەری پەرستگادا و بەنێو خوێندکارەکانیدا هەنگاو دەنێت، جگە لە بیروباوەڕ و خۆشەویستییەکەی، هیچ زانستێک بەوان نابەخشێت.

ئەگەر مامۆستاکەتان بەڕاستیی زانا بێت، میوانداریيتان ناکات بۆ خانەی حیکمەتی خۆی، بەڵکوو ڕێنماییتان دەکات ڕووەو ماڵی هۆشی خۆتان.

ڕەنگە ئەستێرەناسێک بتوانێت لەبارەی تێگەشتنی خۆی بۆ ئاسمان، قسەتان بۆ بکات، بەڵام ناتوانێت تێگەشتنی خۆیتان

بداتێ. ڕەنگە مۆسیقکارێک بتوانێت لەسەر هەموو ئەو ڕیتمانەی لە گەردووندا هەیە مۆسیقاتان بۆ بژەنێت، بەڵام نە دەتوانێت گوێیەکانی خۆیتان بداتێ نە دەنگێک، کە زایەڵە دەکات.

ڕەنگە ئەو کەسەی سەروکاری لەگەڵ ماتماتیکدا هەیە، بتوانێ لەبارەی جیهانی کێش و ئەندازەوە بۆتان بدوێ، بەڵام ناتوانێ بۆ ئەو دەربارەتان بەرێت.

چونکە هیچ کەسێک ناتوانێ پەڕوباڵی خەونی خۆی بە کەسێکی تر ببەخشێت. تەنانەت هەریەک لە ئێوە بەرانبەر زانستی خوداوەند تەنیابالن و پێویستیشە یەک بەیەکتان لە تێگەیشتنی خوداوەند و درکی زەویدا تەنیابن.

دۆستایەتی

Friendship

لەم کاتەدا گەنجێک وتی دەربارەی:
"هاورێیەتی بۆمان بدوێ."
ئەویش لە وەڵامدا وتی:
هــاورێکەت وەڵامـــی خواســـتەکانی تـــۆیە. کـێڵگەیەکە، کە بەخۆشەویستییەوە تـۆوی تێـدا دەچێنیـــــت و بەسوپاســـــەوە بەرهەمەکەی دەچنیـــــتەوە. ئەو ســـــفرەوخوانەیە، کە بەبرسـێتییەوە هانـای بـۆ دەبەیـت و ئـارامیی تێدا دەدۆزیتەوە.

کاتێـــک هاورێکانتـــان لەبـــارەی ئەندێشـــەی خۆیـــانەوە قســـەتان بـــۆ دەکەن، لە (بەڵـــێ) و (نەخێر)ی ناختان مەترسن و بیڵێن.

کـاتێکیش بێـدەنگ دەبێـت، دڵتـان گوێبیسـتی دڵییەتـــی، چـــونکە لە دۆســـتایەتییدا هەمـــوو خواســـت و ئەندێشـــەکان بەبێـــدەنگیی لەدایـک دەبن.

کاتێــک هــاوڕێکەت بەجێتــدەهێڵێت دڵگــران مەبە، چــونکە ئەو شــتەی تــۆ لە ئەودا لە هەر شتێکی تـر خۆشـترت دەوێـت، زۆرجـار لە بـێ ئەوییــدا ڕوونتــر دەیبینیــت. هەروەک چــۆن شــاخەوانەکان، شــاخەکان لە دوورەوە جــوانتر دەبینن.

ئاگــادار بــن لە دۆســتایەتییدا هــیچ مەبەسـتێکتان نەبێـت، جـگە لە قـووڵکردنەوەی ڕۆحــی هــاوڕێیەتی، چــونکە ئەو خۆشویســتنەی هەڵـوەدای پەیبـردن بە ڕازەکـانی خـۆی نەبێـت، خۆشەویسـتی نییە و تەنهـا تـۆڕێکە، کە فـڕێ دەدرێ و شتۆچکەی بێفەڕ دەگرێت.

باشـترینی خۆتــان بە هاوڕێکانتــان ببەخشــن و ئەگەر داکشــــانەکانتان دەبینێـــــت، بــــا هەڵکشانەکانیشتان ببینێت.

ئەوە چ هــاوڕێیەتییەکە، کە بــۆ کــات کوشــتن بێــــت! لەگەڵ هاوڕێکانتانــــدا بەدوای کاتـــدا بگەڕێــن تــا تیــای بــژین، چــونکە هاوڕێکانتــان خواســـتەکانتان پـــڕ دەکەن، نەک بەتاڵتــــان بکەنەوە.

لە شــیرینیی هاوڕێیەتییــدا پێکەنــین و چێــژ بەش بــکەن، چــونکە لە شــەونمی شــتگەلە وردەکاندا کازیوەی دڵ دەبووژێتەوە.

قسه‌کردن

Talking

لەم کاتەدا وێژەرێک هاتەگۆ و وتی:
"دەربارەی قسەکردن بۆمان بدوێ."
ئەویش لە وەڵامدا وتی:
ئێوە کاتێک دەکەونە قسەکردن، کە لەگەڵ ئەندێشەتان کۆک و تەبا نەبن. ئێوە کاتێک ناتوانن چیتر لە تەنیایی دڵتاندا نیشتەجێ بن، دێن و لە لێوەکانتاندا دەژین، چونکە دەنگ کاتبەسەربردنێکی خۆشە بۆتان.
ئێوە لە زۆربەی قسەکانتاندا ئەندێشەکانتان نیوەمردوو دەکەن، چونکە ئەندێشە باڵندەیەکی ئاسمانییە، کە ڕەنگە لە قەفەسی وتندا باڵەکانی بکاتەوە، بەڵام ناتونێت بفرێت.
لەنێو ئێوەدا کەسانێک هەن لە ترسی تەنیایی پەنا دەبەنە بەر زۆروتن، چونکە بێدەنگیی پەردە لەسەر تەنیاییەکەیان هەڵدەماڵێت و ئەوانیش لەمە هەڵدێن.

لەنێــو تێــوەدا کەســانێک هەن، لەخۆیــانەوە قســـە دەکەن، کەچـی ڕاســتییەک لە دەمیــان دێتە دەرەوە، کە خۆشیان تێی ناگەن.

کەســـــــانێکیش هەن، ڕاســــــــتییەک لە دەروونیاندایـــە، بەڵام بە وشـــە دەری نـــابڕن، لە ســـــینەی ئەم جـــۆرە کەســـــانەدا ڕۆح لە بێدەنگیی هاوئاهەنگیی خۆیدا نووستووە.

کـاتێکیش لە ســـەرەڕێ یـان لە چەقـی بـازاڕدا ڕووبەڕووی هاوڕێکانتـــــان دەبـــــنەوە، بهـــێڵن ڕۆحتـــان لێوەکانتـــان بخـــاتە جـــووڵە و بـــدوێ.

ڕێـــگە بـدەن دەنگێـــک، کە لە دەنگـی ئێـــوەدا بـۆ گوێیەک، کە لە گوێی ئەودایە، بدوێ.

چـــونکە ڕۆحـــی ئەو حەقیقەتـــی دڵـــی تـــۆی وەک تـــــامی شـــــەرابێک لە زاردا دەمێنێـــــتەوە، لەکاتێکدا نە شەراب ماوە و نە جام.

کات

Time

لەم کـاتەدا ئەستێرەناسـێک پرسـی: "مامۆسـتا،
ئەی لەبارەی کاتەوە چی دەڵێیت؟"
ئەویش لە وەڵامدا وتی:
ئێـوە دەتانەوێـت کـات بپێـون، دەتانەوێـت
ڕەفتـار و تەنـانەت ڕۆحیشـتان بەگـوێرەی
کـاتژمێر و وەرزەکـان ڕێـک بـخەن، لەکاتێکـدا
کات ناکۆتا و نەپێوراوە.
ئێوە لە کـات چەمێـک دروسـت دەکەن، ئەوجا
دادەنیشـن و بەدیـار ڕۆیشـتنییەوە ڕادەمێـنن،
بەڵام ئەو نەمـــرە و هۆشـــیارە بەنەمریـــی
خۆیشـی. کـات دەزانێـت، دوێنـێ یادگـاریی و
سبەینێش خەونی ئەمڕۆیە.
کـات لەنێـو ئێـوەدا سـتران دەچڕێـت و بیـر
دەکـاتەوە، هێشـتا لە بـازنەی هەمـان ئەو
ساتەدایە، کە ئەستێرەکانی بەئاسماندا پژاند.
کێ لە ئێـوەدا هەسـت بەوە ناکـات، کە توانـای
خۆشەویستی تێیدا لە ڕادەبەدەرە؟

کێ لە تێوە هەست بەوە ناکات، ئەم خۆشەویستییە لە ڕادەبەدەرەی، لە تەوەری بوونیدا گەمارۆدراوە و نابزوێ و لە خۆشەویستییەکەوە ناچێتە سەر ئەندێشەی و شێوازێکی تری خۆشەویستی؟

کاتیش وەک خۆشەویستی وایە، بێ شوێنە و بەش بەش ناکرێت، بەڵام ئەگەر بیرتان لەوە کردەوە، کات دابەش بکەن بۆ سەر وەرز، با لەهەر وەرزێکدا هەموو وەرزەکانی تریش هەبن.

بهێڵن ئەمڕۆ ڕابردووتان لە باوەش و داهاتووتان بەتاسەوە لەئامێز بگرێت.

چاکه و خراپه

Good & Evil

لەم کـــاتەدا یەکێـــک لە بەتەمەنەکـــانی شـــار وتـــی: "لەبـــارەی چـــاکە و خـــراپەوە بۆمـــان بدوێ."

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

تەنها دەتـوانم بـاس لە چاکەکانتـان بـکەم، نەک خراپەکانتـــان، چـونکە خـــراپە چیـــیە، جـــگە لە چـــاکەیەک، کە بەدەســـــت تینـــــوویەتی و برسییەتی خۆیەوە ئازار دەچێژێت؟

لەڕاســـتیدا چـــاکە کاتێـــک برســـی بێـــت لە ئەشـــکەوتە تاریکەکانیشـــدا بەدوای خـــۆراکی خۆیـدا دەگەڕێـت، کـاتێکیش تینـووی بێـت لە ئەستێڵەکانیش ئاو دەخواتەوە.

هەرکاتێـک ئێـوە لەگەڵ خۆتانـدابن؛ چـاکن، خـۆ ئەگەر لەگەڵ خۆشـتاندا نەبـن؛ خـراپ نـین، چـونکە مـــاڵێکی ڕووخـــاو، مەرج نیـــیە لانەی دزان بێـت، مـــاڵێکی ڕووخـــاو تەنهـــا مـــاڵێکی ڕووخاوە.

کەشتیی بێ سوکان؛ لەوانەیە بێ ئاسۆ بەنێو دوورگە مەرگبارەکاندا سەرگەردان بێت، بەڵام لەگەڵ ئەمەشدا نوقمی دەریا نابێت.

ئێوە ئەوکاتە چاکن، کە لە خودی خۆتان ببەخشن و هەرکاتێکیش بۆ خودی خۆتان {سوود} وەربگرن خراپ نین، چونکە ئەوکاتانەی بەدوای {سوودی} خۆتاندا دەگەڕێن وەک ئەو ڕەگە وەهان، کە باوەش بەخاکدا دەکات و لە سنگی زەوی دەمژێت.

بێگومان میوە ناتوانێت بە ڕەگەکەی بڵێت: (وەک من پێ بگە و پڕبە و هەمیشە لە بەرهەمی خۆت ببەخشە.) بۆ میوە بەخشین پێویستە، هەروەک چۆن بۆ ڕەگ وەرگرتن پێویستە.

ئێوە ئەو کاتە چاکن، کە بەتەواویی لە گوفتارەکانتان بەئاگان، بەڵام ئەو کاتەیش خراپ نین، کە نووستوون و بەدەم خەوەوە وڕێنە دەکەن؛ چونکە لەوانەیە وڕێنە زمانێکی لاواز، بەهێز بکات. ئێوە ئەو کاتە چاکن، کە بە لێهاتوویی تەواو و هەنگاوی جێگیرەوە بەرەو مەبەستی خۆتان دەکەونە ڕێ.

بەلام کاتێکیش بۆ مەنزلی مەبەستتان شەلەشەل بڕۆن هەر خراپ نین، چونکە ئەوانەی شەلەشەلیش دەڕۆن هەر دەجوولێن.
بەڵام ئەی ئەوانەی لەم ڕێگایەدا تیژڕەون؛ لەبەرچاوی شەلەکاندا مەلەنگێن و وابزانن بەمە میهرەبانییان پێشکەش دەکەن! ئێوە بە هەزار شێوە چاکن و کاتێکش باش نین؛ خراپ نین، تەنها ئەوەیە وێل و تەمەڵن. حەیف! کە ئاسکەکان ناتوانن کیسەڵەکان فێری ڕاکردن بکەن.
چاکیی ئێوە لە خواستێکدایە بۆ گەیشتن بە مەزنیی خود و ئەم خواستەش لە هەمووتاندا شتێکی سرووشتییە، بەڵام لە لای هەندێکتان خواست، ڕووبارێکی بەخوورە، کە ڕووەو دەریا دەخرۆشێت و نهێنیی کۆساران و ئاوازی دارستانەکان لەگەڵ خۆیاندا دەبات.
لەلای هەندێکی تریشتان خواست، جۆگەیەکی هێمنە، کە لەملولاکاندا ون دەبێت و ناگاتە کەنار، بەڵام با ئەوانەتان کە تیژڕەون بەوانی تر نەڵێن: "ئەوە بۆ خاوەخاوە دەڕۆن؟" چونکە چاکەکەرانی ڕاستەقینە، هیچ کاتێک بە بێ بەرگەکان ناڵێن: (کوا جلەکەتان؟) و بە بێ ماڵەکان ناڵێن: (کوا ماڵتان؟)

نزا

Prayer

لەم کاتەدا ژنەقەشەیەک وتی:
"دەربارەی نزا بۆمان بدوێ."
ئەویش لە وەڵامدا وتی:
ئێوە کاتێک لە ناڕەحەتییدا بن، یان پێویستیتان بە شتێک بێت، نزا دەکەن. خۆزگە لەکاتێکیشدا بێ کێشەن و تەژین لە شادیی، نزاتان بکردایە، چونکە نزا چییە جگە لە کشانت بە بۆتەی گەردووندا؟
ئەگەر ئاسوودە دەبن کاتێک تاریکیی نێو ناختان دەڕژێتە ئاسمانەوە، بەهەمان شێوەیش دڵخۆش بن، کاتێک کازیوەی دڵتان {ڕووناکیتان} دەڕژێتە ئاسمانەوە.
کاتێک ڕۆحتان بۆ نزا بانگهێشتان دەکات و ئێوە دەست دەکەن بە گریان، لێگەڕێن با جار لەدوای جار بتانگرێنێت تا لەکۆتاییدا دەتانخاتە پێکەنین.

لەو کاتەدا نزا دەکەن، ڕۆحتان بۆ ئاسمان هەڵدەکشێ و ئەو کەسانە دەبینێت، کە لەهەمان ئەو ساتەدا نزا دەکەن، لەم کاتە بترازێ هیچ کاتێکی تر ناتوانن ڕۆحی ئەوانی تر ببینن.

کەواتە بهێڵن سەردانتان بۆ ئەم پەرستگا نادیارە، شیرین و پڕ لە دۆستایەتیی بێت، چونکە لەمە بترازێت، ئەگەر هەر مەبەستێکی ترتان لەم سەردانە هەبێت، ئەوە هیچ بەدەست ناهێنن. ئەگەر تەنها بۆ خۆتان و تەنانەت بۆ نیازی خەڵکی تر بپاڕێنەوە، گوێتان لێ ناگیرێت.

تەنها ئەوە بەسە ڕوو لەم پەرستگا نادیارە بکەن. من ناتوانم ئێوە فێر بکەم، چۆن بە وشە نزا بکەن، خواوەند گوێ لە وشە ناگرێت، لەکاتێکدا خۆی خستوویەتییە سەر لێوتان.

هەروەها نایشتوانم فێری نزای دەریا و دارستان و چیاکانتان بکەم، بەڵام ئێوە ئەی ئەوانەی لەنێو دەریا و دارستان و چیاکاندا لەدایکبوون، خۆتان دەتوانن نزاکانی ئەوان لەدڵتاندا بدۆزنەوە.

ئەگەر لە خامۆشیی شەودا گوێ هەڵبخەن، گوێتان لێ دەبێ، ئەوان بەبێدەنگیی دەڵێن:

(خوادەوەند، کە تۆ باڵت بە ئێمە داوە؛ ئەوەی لە ئێمەدا دەفڕێ هەر هی تۆیە، ئەوە ئارەزووی تۆیە لەئێمەدا شەوانمان کە شەوی تۆن، دەکات بە ڕۆژانمان کە ڕۆژی تۆن.

ئێمە ناتوانین پرسیاری هیچت لێ بکەین، چونکە تۆ هەموو شتێکمان دەزانی بەر لەوەی لەدایک ببین. تۆ خۆت خواستی ئێمەی تا زیاتر لە خۆتمان پێ ببەخشی، زیاترت پێ داوین.)

چیز

Pleasure

لەم کـاتەدا زاهیـدێک {خەڵوەتکێشـێک}، کە

ساڵی جارێـک دەهـاتە شـار، هـاتە پێشـەوە و

وتی: "دەربارەی چێژ بۆمان بدوێ."

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

چێـژ گـۆرانیی ئـازادییە، بەڵام خـودی ئـازادیی

نییە. چرۆی خواسـتی ئێـوەیە، بەڵام میـوەکەی

نییە. قـووڵاییەکە بەرزایـی بانـگ دەکـات، بەڵام

خـۆی، نە قـووڵاییە و نە بەرزیـیە. دیلـی نێـو

قەفەسـێکە و بـاڵەفرکێیەتی، بەڵام ئاسـمانێک

نییە لەخۆی بگرێت.

بەڵێ، بەڕاستیی چێژ گۆرانیی ئازادییە.

هیـوادارم لە کانگـای دڵتـانەوە ئەم گـۆرانییە

بڵـێن، بەڵام نامەوێـت لەکـاتی وتنیـدا، دڵـی

خۆتان بدۆڕێنن.

هەنـدێک لە گەنجەکانتـان بەشـێوەیەک دوای

چێژەکـان دەکەون، وەک بڵێـی ئەوە هەمـوو

شتێک بێـت، ئێـوەش لەسـەر ئەوە سەرزەنشت

و ئاوانباریان دەکەن. من نە سەرزەنشتیان دەکەم و نە ئاوانبار، بەڵکوو هانیان دەدەم هەمیشە بگەڕێن.

چونکە چێژی خۆیان دەدۆزنەوە، بەڵام بەتەنیا نا، چونکە چێژ حەوت خوشکی هەیە، بچووکترینیان لە خۆی جوانترە. ئەی حیکایەتی ئەو پیاوەتان نەبیستووە، کە عەرد بۆ ڕەگی دار هەڵدەکەنێت و گەنجینەی تیا دەدۆزێتەوە؟

هەندێک لە بەتەمەنەکانتان بە پەشیمانییەوە یادی چێژەکانیان دەکەن؛ وەک ئەوەی لەمەستییدا هەڵەیەکیان کردبێت، بەڵام پەشیمانیی ئەندێشە تاریک دەکات، نەک تەمێ.

ئەوان دەبێت بەسوپاسەوە چێژەکانیان بەبیر بهێننەوە، هەروەک چۆن خەرمانێ هەڵگرتنی هاوینانیان بیر دەهێننەوە، بەڵام ئەگەر پەشیمانیی ئاسوودەیان دەکات، لێگەڕێن با ئاسوودەبن.

لەنێو ئێوەدا کەسانێک هەن، نە ئەوەندە گەنجن بە دوای چێژدا بگەڕێن و نە ئەوەندەیش پیرن یادی بکەنەوە، لە ترسی گەڕان و بەبیرهێنانەوە لەهەر جۆرە چێژێک

هەڵدێن، نەوەک ڕۆحیان فەرامۆش بکەن، یان بیڕەنجێنن، بەڵام چێژی ئەوان خۆدوورگرتنە لە چێژ. کەواتە ئەمانیش گەنجینەی خۆیان دەدۆزنەوە، گەرچی بە لەرزەوە بەدوای ڕەگدا دەگەڕێن.

پێم بڵێن کێ دەتوانێت ڕۆح بڕەنجێنێت؟ ئایا بوولبوول، بێدەنگیی دەشێوێنێت؟ گوڵەئەستێرە، ئەستێرە بێزار دەکات؟ دووکەڵی بڵێسەی ئاگری ئێوە، قورسایی دەخاتە سەرشانی (با)؟

ئێوە وادەزانن ڕۆح گۆمێکی مەنگە، دەتوانن بە دارێک ئەو ئارامییەی بشێوێنن؟

زۆرجار ڕوودەدات، کە چێژێک ڕەت دەکەنەوە، بەڵام لە گۆشەیەکی بوونی خۆتاندا ئەم چێژە هەر هەڵدەگرن. کێ دەزانێت ئەوەی ئەمڕۆ ڕەتی دەکەنەوە سبەی حەزتان لێی نابێت؟

تەنانەت جەستەشتان خاوەنداریێتیی خود و پێویستەکانی خۆی دەزانێت و هیچ فریو ناخوات. جەستەی ئێوە سازی ڕۆحی ئێوەیە، بەدەست خۆتانە بەم سازە ئاوازی خۆش یان ناخۆشی پێ بژەنن.

ئێستا لە دلی خۆتاندا دەپرسن:
(چــۆن لە چێــژدا چــاکە و خــراپە جیابکەینەوە؟)

بچنە نێو کێڵگە و باخەکانتان، تا فێر ببن؛ چێژی هەنگ لەوەدایە، کە شیلەی گوڵەکان بمژێ و چێژی گوڵیش لەوەدایە شیلەی خۆی ببەخشێت بە هەنگ.

چونکە بۆ هەنگ، گوڵ سەرچاوەی ژیانە و بۆ گوڵ، هەنگ پەیامبەری خۆشەویستییە، بۆ هەردووکیشیان، بەخشین و وەرگرتنی چێژ، پێویستی و ئۆخژنە.

ئەی خەڵکی ئۆرفالیس لە چێژدا وەک گوڵ و هەنگ بن.

جوانی

Beauty

لەم کاتەدا شاعیرێک هاتەگۆ و وتی:

"دەربارەی جوانی بۆمان بدوێ."

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

چۆن دەتوان لەو شوێنەی بەدوای جوانیدا دەگەڕێن بیدۆزنەوە، مەگەر هەر خۆی ڕێگا و ڕێبەریشتان بێت. چۆن لە جوانیی دەدوێن، مەگەر خۆی وشەچنتان بێت.

زامدار و ئازاردیدەکان دەڵێن: "جوانی میهرەبان و نەرمونیانە، وەک دایکێکی گەنجی شەرمنی بەشکۆ، بەنێوماندا هەنگاو دەنێت".

عاشقەکان دەڵێن: "نا، جوانی بەهێز و ترسێنەرە، وەک ئەو تۆفانەی زەوی ژێر پێ و ئاسمانی سەر سەرمان دەهەژێنێت".

شەکەت و ماندووەکان دەڵێن: "جوانی چپەیەکی نەرمە و لەگەڵ ڕۆحمان دەدوێت، دەنگی ئەو بۆ بێدەنگیمان وەک تیریژی

ڕووناکیی کز وەهایە لەبەر سێبەرێکدا بلەرزێت."

بێئۆقرەکان دەڵێن: "دەنگی هاوارەکانی جوانیمان لە چیاکاندا بیستووە، لەگەڵ هاوارەکانیدا تەقەی سمی ئەسپ و شەقەی باڵ و نەڕەی شێر دەبیسترا."

پاسەوانانی شەوانی شار دەڵێن: "جوانی لەگەڵ کازیوەدا لە ڕۆژهەڵاتەوە هەڵدێ."

لە نیوەڕۆیاندا کرێکاران و ڕێبواران دەڵێن: "ئێمە ئەومان بینیوە لە پەنجەرەی خۆرئاوابوونەوە خۆی بەسەر زەویدا شۆڕکردۆتەوە."

لە زستاناندا ڕێبەستراوانی نێو بەفر دەڵێن: "جوانی لەگەڵ بەهاردا دێت و بەسەر گردەکاندا بازبازێن دەکات."

لە گەرمای هاوینیشدا وەرزێرەکان دەڵێن: "جوانیمان بینیووە لەگەڵ گەڵای پایزدا سەمای کردووە و بەفر بەقژییەوە بووە."

ئێوە ئەو هەموو شتەتان دەربارەی جوانی وتووە، بەڵام لەڕاستیدا دەربارەی جوانی نەدواون، بەڵکوو باسی خواستە بەدی نەهاتووەکانتان کردووە و جوانیش خواست و پێویستی نییە، بەڵکوو شادییەکی بێخەوشە.

جوانی، نە لێوێکی تینووە و نە دەستێکی خاڵیی و درێژکراوە. جوانی، دڵێکی داگیرساو و ڕۆحێکی جادووگەرە.

جوانی، وێنەیەک نییە لێی بڕوانیت و ئاوازێک نییە گوێی لێ بگریت. جوانی، تابلۆیەکە بەچاوی بەستراویشەوە دەتوانیت بیبینیت و گۆرانییەکە بە گوێی گیراویشەوە دەتوانی بیبیستیت.

جوانی، نە شیلەی ژێر توێکڵی دارە و نە باڵی چنگاوییە. جوانی، باخێکی هەمیشە بەهارە و پۆلێ فریشتە بەردەوام بەسەریدا دەفڕن.

ئەی خەڵکی ئۆرفالیس، جوانی ژیانە، کاتێک ڕووپۆشی پیرۆزی خۆت لادەدات. بەڵام ئێوە ژیانن و ڕووپۆشیش هەر خۆتانە. جوانی، ڕامانی ناکۆتایە لەبەر ئاوێنەدا لە خۆی، بەڵام ناکۆتا ئێوەن و ئاوێنەیش هەر خۆتانن.

آئین

Religion

لەم کاتەدا قەشەیەکی پیر وتی:

"لەبارەی ئاینەوە قسەمان بۆ بکە."

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

بۆ ئەمڕۆ بێجگە لەوە باسی هیچی ترم کردووە؟ ئایا هەموو ئەندێشە و کاردانەوەیەک ئاین نییە؟ ئەی شت هەیە نە ئەندێشەی بێت و نە کاردانەوە؟

ئاین، سەرسامییەکە بەردەوام ڕۆح دەکۆڵێت، تەنانەت ئەو ساتانەیش، کە دەستەکان بەردێک دەتاشن یان تەون دەکەن.

کێ دەتوانێت باوەڕی لە کردارەکانی جیا بکاتەوە، یان بۆچوونەکانی لە پیشەکەی؟ کێ دەتوانێت کاتەکانی لێک هەڵاوێرێ و بڵێت:"ئەمە بۆ خودا و ئەمەیش بۆ خۆم، ئەمەیان بۆ ڕۆحم و ئەمەیشیان بۆ جەستەم؟"

هەمـوو کاتەکانتـان؛ بـالکەلێکن لە ئاسماندا لە خـودەوە بـۆ خـود لەشـەقەی بـاڵ دەدەن. ئەو کەسـەی ئاکـاری وەک بە بەرگێکـی بەنـرخ لەبەر کـردووە، چـاکتر وایە ڕووت بێـت، {بـا نەترسـێت} خـۆ خـۆر و بـا پێسـتی کـون ناکەن.

ئەو کەسـەیش ڕەفتـاری بەپێـی یاسـای ڕەوشـت سـنووربەند دەکـات، ئەوا باڵنـدەی غەزەلخـوێنی خـۆی لە قەفەسـدا دیـل دەکـات. کـوا دەنگـی گـۆرانییە ئازادەکـانیش لە پشـت مـیلەی قەفەس و تەلبەنەکانەوە بەرز دەبنەوە؟

ئەو کەسـەیش کە پەرسـتن وەک پەنـجەرەیەک بکـاتەوە و دابخـات، هێشـتا مـاڵی ڕۆحـی خـۆی نەدۆزیـوەتەوە، کە پانتـایی پەنجەرەکـانی لە کازیوەوە تا کازیوەن.

ژیـانی ڕۆژانەی ئێـوە پەرسـتگا و ئـاینی ئێـوەیە، هەرکاتێـک دەچـنە نـاوی، هەمـوو شتەکانتان لەگەڵ خۆتاندا بەرن.

گاسـن و کـوورە و چەکـوش و عـود، هەمـوو ئەو شـتانەی بـۆ پێویسـتیی یـان بـۆ خۆشـحاڵیی خۆتـان دروسـتتان کـردووە لەگەڵ خۆتانـدا ببەن.

چونکە لە جیهانی خەونیشدا ناتوانن نە
لەوانە سەرتر بن، کە بەدەستتان هێناون و
نە لەوانەیش کەمتر بن، کە شکستتان تێدا
هێناوە.
هەموو خەڵک لەگەڵ خۆتان بەرن؛
چونکە لە کاتی پەرستندا نە دەتوانن لە
هیواکانی ئەوان بەرزتر بفڕن و نە لە
نائومێدییەکانیان نزمتر خاکەڕابن.
ئەگەر دەتانەوێ خودا بناسن، هەوڵ مەدەن
ڕازو نهێنییەکەی بزانن، بەڵکوو تەماشای
دەوروبەری خۆتان بکەن، تا ببینن چۆن
لەگەڵ دروستکراوەکانیدا یاریی دەکات.
لە ئاسمان بنواڕن، دەبینن چۆن بەنێو
هەورەکاندا هەنگاو دەنێ، باڵەکانی بۆ هەورە
برووسکە درێژ دەکات و لەگەڵ باراندا
دەبارێت.
ئەو لەناو گوڵەکاندا دەبینن، پێدەکەنێت و
پاشان لەناو درەختەکاندا دەیبینن
دەستەکانی بەرزدەکاتەوە و ڕایاندەوەشێنێت.

مەرگ

Death

لەم کاتەدا میترا* دووبارە هاتەوە دەنگ و وتی: "ئێستا دەمانەوێت دەربارەی مەرگ پرسیارت لێ بکەین؟"

ئەویش لە وەڵامدا وتی:

ئێوە دەتانەوێت نهێنی مەرگ بزانن، بەڵام ئەم نهێنییەتان چۆن دەست دەکەوێت، جگە لەوەی لە دڵی ژیاندا بەدوایدا بگەڕێن؟

کوندەپەپوو چاوە شەوگەڕەکانی لە ڕۆژدا کوێرەو سەر لە ڕووناکی دەرناهێنێت، ئەگەر بەڕاستی دەتانەوێ ڕۆحی مەرگ ببینن، ئەوا دەرگای دڵی خۆتان بۆ جەستەی ژیان بکەنەوە، چونکە ژیان و مەرگ یەکن، هەروەک چۆن ڕووبار و دەریا یەک شتن.

---

* میترا: ئەو ژنەیە، کە لە بەشی یەکەمدا لە پەرستگا دێتەدەر و چاوی بە (مستەفا) دەکەوێت و بۆ یەکەم جار گفتوگۆی لەگەڵ دەکات. (و)

لە قـوولایی ئومێـد و ئارەزووەکانتانـدا زانسـتی بێـدەنگیی ئێـوە ڕاکشـاوە، هەروەک چـۆن تـۆو لەژێـر بەفـردا خەو بە بەهـارەوە دەبینێـت، دڵـی ئێـوەیش خەو بە بەهـارەوە دەبینێـت. متمـانە بە خەونەکانتـان بـکەن، چـونکە دەروازەی هەتاهەتایی لە خەونەکاندا شاردراوەتەوە.

ترسـی ئێـوە لە مەرگ، لەرزینـی ئەو شـوانەیە کە لەبەرانـبەر پادشـایەک ڕاوێسـتاوە، تـا میـدالی شـانازیی لەسـەر شـانی دابنێـت. ئایا شـوان لەژێـر ئەم لەرزینەیـدا، خۆشـحاڵ نیـیە، لەوەی کە میـدالی شـانازیی پادشـا بە قەدیـیەوە دەکـرێ؟ لەگەڵ ئەوەیشـدا ئایـا شـوانەکە هەر خەیـاڵی لەلای لەرزینـی خـۆی نییە؟

ئینجـا مـردن چیـیە، جـگە لە ڕووت ڕاوەسـتان بەرانـبەر (بـا) و تـوانەوە لەژێـر خـۆردا؟ لەهەناسـەکەوتن چیـیە؟ جـگە لە ئـازادکردنی هەناسـە لە هەڵکشـان و داکشـانی بێسـرەوت، کە ئیـدی وەهـا فـراوان ببێـت و بەرزببێـتەوە، بـێ هـیچ بەربەسـتێک بەدوای خوداوەنـددا بگەڕێت؟

تەنها ئەوکاتەی ڕووباری بێدەنگیی دەخوێنەوە دەتوان بەڕاستی گۆرانی بڵێن. تەنها ئەوکاتە کە دەگەنە ترۆپکی چیایەک، سەرکەوتن بەسەر چیاکەدا دەست پێ دەکەن.

ئەو کاتەیش زەوی جەستەی ئێوە بانگ دەکات، ئەوکاتە بەڕاستی دەکەونە سەماکردن.

ماڵئاوایی

The Farewell

ئێستا ئیدی شەو داهاتبوو. میترا جارێکی تر
هاتەوەگۆ و وتی: "پیرۆز بێت ئەم ڕۆژە و
ئەم شوێنە و ئەو ڕۆحەی بۆمان دوا."
ئەویش لە وەڵامدا وتی:
ئایا من بووم بۆ ئێوە دوام؟
مەگەر خۆیشم گوێگر نەبووم؟
ئەمرا بە پلیکانەکانی پەرستگاکەدا
هاتەخوارە و خەڵکەکەیش شوێنی کەوتن تا
گەیشتە لای کەشتییەکە و ئینجا سەرکەوت و
لە ناوەندی کەشتییەکەدا ڕاوێستا و ڕووی
کردەوە خەڵکەکە، بە دەنگێکی بەرز گوتی:
ئەی خەڵکی ئۆرفالیس، (با) داوام لێ دەکات
جێتان بهێڵم، ئەگەرچی هێندەی (با)
تیژڕەو نیم، بەڵام هەر دەبێت بڕۆم.
ئێمەی گەڕیدە، هەمیشە وێڵی ڕێگا
تەنیاکانین، هیچ ڕۆژێکمان لەهەمان شوێندا
دەست پێ ناکەینەوە، کە دوێنێ تێیدا

وەستابووین و هیچ خۆرێکیشمان لە هەمان ئەو شوێنەدا لێ هەڵنایەت کە لێمان ئاوابووە. تەنانەت ئەو کاتەیشی زەوی دەنوێت، ئێمە هەر دەڕۆین، ئێمە تۆوی ئەو گیا چەسپاوەین، کە لە پێگەیشتوویی و پڕیی دڵمان دەبەخشینە با، تا بڵاوی بکاتەوە.

ڕۆژەکانم لەنێو ئێوەدا کورت بووە و کەمترین قسەم بۆ کردن، بەڵام ئەگەر دەنگی من لەگوێتاندا نەما و خۆشەویستیی منتان لەیاد کرد، ئەو کاتە دووبارە دەگەڕێمەوە بۆ لاتان و بە دڵێکی دەوڵەمەندتر و زمانێکی ئاشناتر بە ڕۆح قسەتان بۆ دەکەم.

بەڵێ، من لەگەڵ هەڵکشان و داکشانی شەپۆلدا دێمەوە، هەرچەندە ڕەنگە مەرگ بمشارێتەوە و بێدەنگییەکی مەزن لەخۆیم بگرێت، وێڕای ئەوەیش دووبارە هەوڵ دەدەم لەگەڵ تێگەیشتنتاندا بدوێم.

هەوڵەکەم بێهوودە نابێت.

ئەگەر ڕاستیی لەوەدا هەبێت، کە پێم گوتوون، ئەوا ئەو ڕاستییە خۆی لە دەنگێکی ڕۆشنتردا دەردەخات، بە زمانێک کە لە ئەندێشەتانەوە نزیک بێت.

ئەی خەڵکی ئۆرفالیس، من لەگەڵ (با)دا دەڕۆم، بەڵام نەک بۆ ناخی بەتاڵایی. ئەگەر ئەمڕۆ خواستی ئێوە بەدی نەهاتووە و خۆشەویستیی من لێوڕێژ نەبووە، با ئەمە بەڵێن بێت بۆ ڕۆژێکی تر، بزانن کە من لە بێدەنگییەکی مەزنتردا دەگەڕێمەوە.

ئەو تەمەی بەرەبەیان دەڕەوێتەوە و شەونمی خۆی لە کێڵگەکاندا جێ دەهێڵێت، بەرز دەبێتەوە و دەبێت بە هەور، ئەوجا لە شێوەی باراندا دەبارێت. منیش وەک ئەو تەمە وام، لە بێدەنگیی شەودا بەنێو شەقامەکانتاندا ڕۆیشتووم و ڕۆحی من هاتۆتە نێو ماڵەکانتانەوە.

ترپەکانتان لەگەڵ ترپەی دڵمدا بووە و هەناسەکانتان بەر ڕووخسارم کەوتووە، من هەمووتانم ناسیوە. بەڵێ، شادیی و ئازارتان دەزانم و لە خەوەکانیشتاندا خەونەکانتان هی من بووە.

زۆرجار لەنێو ئێوەدا وەک دەریاچەیەک بووم لەنێو چیایەکدا. بەرزیی و نزمیی، ترۆپک و لێژاییەکانتان لەنێو مندا وێنەی داوەتەوە، تەنانەت تێپەڕینی ئەندێشە و ئارەزووەکانیشتان.

پێکەنینــــی منـــدالەکانتان وەک جـــۆکە و خواســـتی لاوەکانتـــــان وەک ڕووبــــار ڕژاونەتە بێـدەنگیمەوە، کـاتێکیش ئەم جـۆگە و ڕووبـارە گەیشـــــتنە قـــــوولاییم، لە گۆرانیگــــوتن نەکەوتــــوون، بەڵام لە پێکەنــین شــیرینتر و لە خواست مەزنتر ڕژاونەتە منەوە.

ئەمەیــش کە تێتانـــدا ناکۆتـــاییە، مرۆڤێکـــی مەزنە کە ئێـــوە لە نێویــــدا خـــانۆچکە و تەڵەزمــن، هەمــوو گۆرانییەکانتــان چ نییە جـگە لە یەک ترپەی دڵی.

لەنێـــو ئەم مـــرۆڤە گەورەیەدایە، کە ئێـــوە گەورەن، لەنێــو ئەمــدا بــوو مــن بینــیمن و خۆشمویستن.

چـونکە خۆشەویستیی دەگـاتە هەمـوو دامێن و ئاســـۆ دوورەکـانی ئەم جیهـــانە مەزنە، کــام خەون و کــام هیــوا و کــام گومــان دەتـوانێ بەرزتر بێت لەم فڕینە؟

ئەم مـــرۆڤە مەزنەی کە لە ئێـــــوەدایە، وەک درەختـــی بەڕوو وەهـــایە، کە چـرۆی سـێوی گرتبێــــــت، هۆشــــی ئەو بە عەردتـــــانەوە دەنووســـێنیت و عەتـــری ئەو دەتانبـــات بــۆ ئاسمان و لەنێویدا نەمرتان دەکات.

پێتـان دەڵـێن: ئێـوە وەک زنجیـر وان، لاوازن وەک لاوازتـرین ئەڵـقەی زنجیـرەکە. بەڵام ئەوە نیـوەی ڕاسـتییەکەیە، نیـوەکەی تـری ئەوەیە، ئێـوە بەهێـزن وەک بەهێزتـرین ئەڵـقەی زنجیرەکە.

پێـوانەکردنی خۆتـان بە بچـووکترین کـردەوە، وەک ئەوە وایە هێـزی زەریـا بە ناسـکیی کەفێکـی پێـوانە بکەیـت. داوەرییکردنـی ئێـوە بەپێـی شکسـتەکانتان، وەک گللەییکـردنە لە ناسازگاریی وەرزەکانی ساڵ.

بەڵـێ، ئێـوە وەک ئۆقیانووسـن، هەرچەنـدە کەشتییە بارقورسـەکان لە کەنارتانـدا وێسـتاون و چـاوەڕێی شـەپۆلەکانتانن، بەڵام هێشـتا هەر وەک ئۆقیـانووس ئێـوە نـاتوانن هەڵچـوون و داچوونەکانتـــان تـــاو بـــدەن و پەلە لە شەپۆلەکانتان بکەن.

هەروەهـا وەک وەرزەکانیشـین، هەرچەنـدە لە زسـتاندا نکـووڵی لە بەهارتـان دەکەن، کەچـی هێشـتا بەهـار بە خەواڵـوویی لەناوتانـدا پـێ دەکەنێ و لێتان ناڕەنجێت.

وا نەزانـن بـۆیە ئەمە دەڵـێم تـا لەنێـو خۆتانـدا بە یەکتـر بڵـێن: "بە چـاکە ستایشـمان دەکـات و تەنها باشییەکانمان دەبینێت."

نەخێر، تەنها ئەوەندەیە من بەو وشانە لەگەڵتان دەدوێم، کە ئاشنایە بە دڵتان.

زانین چییە، جگە لە سێبەری نەوتراوی زانین؟ ئەندێشەکانی ئێوە و وشەکانی من شەپۆلی یادگەیەکی سەربەمۆرن، کە تۆماری دوێنێمانی لەخۆیدا هەڵگرتووە.

یادگاریی ڕۆژانی زوو، ئەو کاتەی زەوی نە ئێمەی دەناسی و نە خۆی، یادگاریی شەوانێک کە زەوی گۆیەکی قژقژی ئاڵۆزاو بوو.

حەکیمی تر هاتوون تا لە حیکمەتی خۆیان بە ئێوە بدەن، بەڵام من هاتووم حیکمەت لە ئێوە ببەم. ئەوەی دۆزیمەوە مەزنترە لە دانایی. ڕۆحێکی گڕداری نێو ئێوەیە، کە تادێ بڵێسەدارتر دەبێ، لەکاتێکدا ئێوە بێئاگا لە تەشەنەی ئەم ئاگرە، بەدەست بەختی کۆڵتانەوە زاریی دەکەن.

ئەمە هەمان ژیانە کە بەدوای ژیان لە جەستەیەکدا دەگەڕێت و لە گۆڕ دەترسێ، بەڵام هیچ گۆڕێک لەگۆڕێ نییە.

ئەم چیا و دەشتانە لانکە و پلیکانەن، کاتێ بەتەنیشت ئەو کێڵگانەدا دەڕۆن، کە باوباپیرانتانی تێدا نێژراوە، بەوردیی لێی

بڕوانن، خۆتـان و منـداڵەکانتان دەبینن دەست لەناو دەست خەریکی سەمان.

لەڕاسـتدا ئێـوە زۆرجـار لە شـادییەکانتان بێئاگـان. ئەوانیتـر دێـن و بەڵێنـی زێـڕین و قەبەتـان پـێ دەدەن، ئێـوەش سـەروەت و هێـز و شکۆیان پـێ دەبەخشـن. مـن هیچ بەڵێنـێکم پـێ نەدان، کەچـی لەوانیتـر زیـاتر بەخشیندەتربوون لەگەڵم.

ئێـوە تینـوێتی منتـان بـۆ ژیـان زیـاتر کـرد. بەدڵنیـاییەوە هـیچ دیـارییەک بـۆ مـرۆڤ هێنـدەی ئەوە مەزن نیـیە، کە هەمـوو ئامانجەکـانی ببـنە لێـوێکی وشـک و تینـوو و ژیانیش بۆی ببێتە کانی.

لەوەیشـدا خەڵات و شـانازییم هەیە. هەر کـاتێ بـۆ ئـاوخواردنەوە دێـمە سـەر ئەم کـانییە، دەبیـنم ئـاوەکە خـۆی تینـووە و پێشـم دەکەوێ، کەمـن دەیخـۆمەوە ئەویـش دەمخواتەوە.

هەندێک لە ئێـوە پێتـانوایە لەخـۆم ڕازییم و شـەرم دەکەم دیـاریی قبـووڵ بـکەم. لەڕاستیدا لەخۆڕازیبـوونم، ڕێـگە نـادات کـرێ وەربگـرم، نەک دیاریی.

هەرچەنـدە لەنێـو ئەم كـردانەدا لەگەڵ ئێـوە دانیشـتووم و تـووترکم خـواردووە. لە حەسـاری پەرستگادا نووسـتووم، کـاتێ بەخۆشـحاڵییەوە پەناتـــان داوم. لەگەڵ ئەوەیشـــدا مەگەر هەر میهرەبـانیی و خۆشەویستیی ئێـوە نەبـوو شـەو و ڕۆژ نـانی لەزاری منـدا شـیرین دەکـرد و خەوەکانمی پڕ لە خەونی ڕەنگین دەکرد؟

من بۆ ئەمە نزای چاکەتان بۆ دەکەم:

زۆر دەبەخشـن و نـازانن، کە هەمـوو شـتێک دەبەخشـن. لەڕاسـتیدا ئەو میهرەبـانییەی لە ئـاوێنەدا دەڕوانێـتە خـۆی، دەگـۆڕێ بـۆ بەرد. ئەو کـردەوە چـاکەی بە نـاوی ناسـک خـۆی بانگ؛ دەکا دەبێتە نەفرەت.

هەنـدێک لە ئێـوە بە گۆشـەگیر و مەسـتی تەنیـایی نـاوم دەبەن و دەڵـێن: "ئەو لەگەڵ دارەکـانی دارسـتاندا دۆسـتایەتی دەکـات، نەک لەگەڵ مرۆڤـدا. بەتەنهـا لەسـەر لـووتکەی گردەکـان دادەنیشـێت و لە بەرزایـیەوە لە شارەکەمان دەڕوانێ."

ڕاستە بەسـەر گردەکانـدا هەڵزنـاوم و چـوومەتە شـوێنە دوورەکـان، بەڵام چـۆن دەتـوانم بتـانبینم جگە لەوەی لە بەرزاییەکـی زۆرەوە و لە دوورییەکـی بـێ ئەنـدازەوە تەماشـاتان

بکەم؟ ئینسان چۆن دەتوانێ نزیک بێ هەتا دوور نەبێ؟

هەندێکی ترتان بەبێ وشە ئاوا ناوم دەهێنن:

"غەریب، ئامۆ، عاشقی بەرزاییە دەست پێ نەگەیشتووەکان، بۆ لەسەر ئەو لووتکانە نیشتەجێ دەبیت، کە هەڵۆکان هێلانەی لێ دەکەن؟ بۆچی بەدوای شتێکی دەست نەکەوتەدا دەگەڕێیت؟ لەداوی چ گەردەلوولێکدا گیرت خواردووە؟ دەتەوێ چ باڵندەیەکی تەمئاسا لەئاسماندا ڕاو بکەیت؟ وەرە و ببە بە یەکێک لە ئێمە، دابەزە و برسێتیی خۆت بە نانی ئێمە تێر بکە و تینوێتیی خۆت بە شەرابی ئێمە بشکێنە."

لە تەنیایی ڕۆحی خۆیاندا ئەم شتانە دەڵێن:

بەڵام ئەگەر تەنیاییەکەیان قووڵتر بایەتەوە، دەیانزانی کە من جگە لە نهێنیی شادیی و خەمەکانیان بەدوای هیچی تردا نەگەڕاوم و جگە لە خودی گەورەتری ئێوە، هیچی دیم لە ئاسماندا ڕاو نەکردووە، بەڵام بزانن ڕاوکەر خۆیشی ڕاوکراوە. زۆرێک لە تیرەکانم تەنها بۆ ئەوە لە کەوان دەرچوون تا لە سینگی خۆم بچەقن.

باڵندەیش هەر خشۆکە، چونکە کاتێ لەنێو خۆردا باڵەکانم دەکردەوە، سێبەرەکانیان لەسەر زەوی دەبوو بە کیسەڵ.

من هەم باوەڕدارم، هەم گومانکار.

چونکە زۆرجاران، پەنجەم خستۆتە برینی خۆمەوە تەنها لەبەر ئەوەی بڕوام بە ئێوە زیاتربێت و ئێوە زیاتر بناسم.

بەهۆی ئەو باوەڕ و زانینەیە، کە دەڵێم ئێوە نە لە جەستەی خۆتاندا دیلن و نە لە ماڵ و کێڵگەکانتاندا قەتیس کراون.

ئێوە کە لەسەر چیاکان نیشتەجێن و لەگەڵ باکاندا دەگەڕێن، مانای ئەوە نییە بۆ گەرمیی بخشێن بۆ نێو خۆر و بۆ سەلامەتیتان توونێل بەنێو تاریکییدا لێ بدەن، بەڵکوو مانای ئازادیی ڕۆحێکە زەویی دەتەنێ و بە گەردووندا دەخوولێتەوە.

ئەگەر ئەم وشانە بۆتان تەمومژاوییە، هەوڵی ئەوە مەدەن تەمەکەی لێ بڕەوێننەوە {سادەی بکەنەوە}. تەمومژ و پەنهانیی سەرەتای هەموو شتێکە، بەڵام کۆتاییەکەی نییە.

خۆشحاڵ دەبم ئەگەر ئێوە منتان وەک سەرەتایەک لە بیر بێت. ژین و ژیان لە

تەموومژدا وێنا دەبێ، نەک لە بلووردا. کێ هەیە نەزانێ ئەم تەموومژە، هەر هەمان بلوورەوشی بۆتەوە؟

ئەمانە بیر خۆتان بهێننەوە کاتێک منتان بیردەکەوێتەوە:

ئەوەی لەناو ئێوەدا وا دەردەکەوێت لاوازترین و شلەژاوترینە، لەڕاستیدا بەهێزترین و جێگیرترینە.

هەر هەناسەتان نییە، کە دارشتەی ئێسکەکانتانی دروست و پتەو کردووە؟ هەر ئەو خەونە نییە -کە لەیادی هیچ کەسێکتان نییە کەی بینووتانە- شارەکەتان و هەموو شتەکانی ناوی بونیاد ناوە؟

ئەگەر بتانتوانیبا هامشۆی هەناسەتان ببینن، هیچی ترتان نەدەبینی. ئەگەر بتانتوانیبا چرپەچرپی خەونەکانتان ببیستن، ئیدی هیچی ترتان نەدەبیست، بەڵام نە دەیبینن و نە دەیبیستن، ئەمەیش شتێکی چاکە.

ئەو پەردەیەی کە بەری چاوانتانی گرتووە، دەبێ هەر بەو دەستانە لابرێ، کە چنیویەتی. ئەو گڵەی پەستێوراوەتە گوێتان، دەبێ هەر بەو پەنجانە دەربکێشرێ، کە تێی پەستیووە، تا بتوانن ببینن و ببیستن.

وێڕای ئەوەیش نە نابینایيتان پێ ناخۆش بێت و نە لە نابیستەیی پەشیمان ببنەوە، چونکە ئەو ڕۆژەی مانای نهێنیی شتەکان تێ دەگەن تاریکییش ستایش دەکەن، هەروەک چۆن ڕووناکیی ستایش دەکەن.

لە پاش ئەم قسانە تەماشای دەورووبەری خۆی کرد، ناخوداکەی* لەپشت سوکانی کەشتییەکەوە بینی، گاهێ لە چارۆکە پڕ لە هەواکانی دەنواڕی و گاهێ لە ئاسۆی دوور.

ئەمرا گوتی:

چ ئارام و بەسەبرە ناخوداکەم، با هەڵی کردووە و چارۆکەکان سرەوتیان نییە، تەنانەت سوکانەکەش چاولەڕێی فەرمانە، لەگەڵ ئەوەیشدا ناخوداکەم بە هێمنی لە چاوەڕوانیی بێدەنگی مندا وێستاوە.

دەریاوانەکانی منیش کە گۆرانیی دەریای مەزنتریان بیستووە، بە ئارامییەوە گوێقوڵاغی منن.

---

* ناخودا: کاپتنی کەشتی، کەشتییەوان. (و)

ئێستا با لەوە زیاتر چاوەڕێ نەبن، من ئامادەم. جۆگە گەیشتەوە بە دەریا و جارێکی تر دایکی مەزن کوڕەکەی بە سنگییەوە دەنێ.

ماڵئاوا خەڵکی ئۆرفالیس، ئەمڕۆ کۆتایی هات، بە ڕووماندا داخرا وەک چۆن نیلۆفەری ئاویی پەڕەکانی بۆ سبەینێ دادەخات.

ئەوەی لێرە پێمان بەخشرا دەیپارێزین، ئەگەر ئەمەش بەشی نەکرد، پێویستە دووبارە هەمووومان پێکەوە دەستمان بۆ بەخشەر درێژ بکەین.

لە یادی مەکەن، کە دێمەوە لاتان. تۆزێکی تر خواستی من کەف و خۆڵ پێکەوە کۆدەکاتەوە بۆ جەستەیەکی تر.

تۆزێکی تر کە لەسەر با پشوو دەدەم، ژنێکی تر {لە سکی خۆیدا} هەڵمدەگرێ.

ماڵئاوا لە ئێوە و لەگەنجییم، کە لەنێو ئێوەدا گوزەراندم. دەڵێی دوێنێیە کاتێ لە خەوندا یەکمان دی. ئێوە گۆرانیتان بۆ تەنیاییم چڕی و من لە خواستتان بورجێکم لە ئاسماندا هەڵچنی.

ئێستا خەومان فڕیوو و خەونەکان گەیشتنە کۆتایی، چیتر سپێدەیەک لە گۆڕێ نییە.

نیوەڕۆ کەیوەتە سەرمان، نیوەی وشیاریی ئێمە، ڕووی لە ڕۆژێکی تەواوترە و دەبێ جیا ببینەوە.
ئەگەر لە ئاسۆی یادەوەرییدا، جارێکی دی یەکترمان بینییەوە، دووبارە بەیەکەوە گفتوگۆ دەکەین و ئێوە گۆرانییەکی قووڵترم بۆ دەچڕن.
هەرکاتێک دەستەکانمان لە خەونێکی دیکەدا بەریەک کەوتن، بورجێکی تر لە ئاسماندا دروست دەکەین.

کە قسەکانی تەواو کرد ئاماژەیەکی بۆ دەریاوانەکان کرد، ئەوانیش خێرا لەنگەریان هەڵکێشا و کەشتییەکەیان لە پێوەندەکانی کردەوە و بەرەو خۆرهەڵات کەوتنە ڕێ.
خەڵکەکە هاواریان کرد وەک ئەوەی لە یەک دڵەوە هاوار بکەن، دەنگیان لەگەڵ زەردەپەڕدا هەڵکشا و وەک ئاوازی کەڕەنایەکی مەزن بەسەر دەریادا بڵاوبۆوە.
تەنیا میترا بێدەنگ بوو، لە کەشتییەکەی دەڕوانی تا لەناو تەمدا دیار نەما. کاتێکیش هەموو خەڵکەکە بڵاوەیان لێ کرد، ئەو هێشتا بەتەنیا لەسەر بەستی بەندەرەکە ڕاوێستابوو

لە دڵــی خۆیــدا بیـــری لە قســـەکەی ئەو دەکردەوە:

"تــۆزێکی تــر کە لەســەر بـا چشــوو دەدەم، ژنێکی تر {لە سکی خۆیدا} هەڵمدەگرێ."

-کۆتایی-

پێڕست

پێشەکی ٧

گەیشتنی کەشتییەکە ١٣
خۆشەویستی ٢٥
هاوسەرێتی ٣١
منداڵ ٣٥
بەخشین ٣٩
خواردن و خواردنەوە ٤٥
کار ٤٩
خەم و شادی ٥٧
ماڵ ٦١
جلوبەرگ ٦٧
کڕین و فرۆشتن ٧١
تاوان و سزا ٧٥
یاسا ٨٣
ئازادی ٨٩
عەقڵ و سۆز ٩٥
ئازار ١٠١
خۆناسین ١٠٥

فێرکردن ۱۰۹
دۆستایەتی ۱۰۳
قسەکردن ۱۱۷
کات ۱۲۱
چاکە و خراپە ۱۲۵
نزا ۱۳۱
چێژ ۱۳۷
جوانی ۱٤۳
ئاین ۱٤۹
مەرگ ۱۵۵
ماڵئاوایی ۱٦۱

کتێبەکانی تری وەرگێڕ:

توانا ئەمین

- کچی ناو تابلۆکە (چیرۆک) ٢٠٠٨
- پیاسەیەک پێکەوە.. پیاسەیەک بەتەنیا (ڕەخنەی ئەدەبی) ٢٠٠٨
- مەنفا و خوێندنەوە (گفتوگۆی ئەدەبی) ٢٠٠٨
- پەیکەری فەرهاد، ڕۆمان، عەباس مەعرووفی (وەرگێڕان) ٢٠٠٩
- خودا لەسەری مرۆڤدا (گفتوگۆی فیکری) ٢٠١٢
- سەگێک لە ئاوێنەدا (چیرۆک) ٢٠١٢
- فڕین لە قەفەسێکی کراوەدا (ڕەخنەی ئەدەبی) ٢٠١٢
- کەوتن، ڕۆمان. ئەلبێر کامۆ (وەرگێڕان) ٢٠١٣
- ماچێک بە تامی خۆڵەمێش، شیعر (وەرگێڕان) ٢٠١٤
- کوندەپەپووی کوێر، ڕۆمان، سادق هیدایەت (وەرگێڕان) ٢٠١٥
- ماڵی یار، سوهراب سپێهری (وەرگێڕان) ٢٠١٥
- میناى شین (نووسین) ٢٠١٦
- تریفەی مانگ. مۆپاسان (وەرگێڕان) ٢٠١٦
- ژولیا و دەستنووسەکەی مەولانا (چیرۆک) ٢٠١٦
- گەردانەی تەم، سوهراب سپێهری (وەرگێڕان) ٢٠١٦
- پەیامبەر، ئەدەبی فەلسەفیی. جوبران خەلیل (وەرگێڕان) ٢٠١٧

ئەم کتێبە پێکهاتووە لە ٢٨ گوتاری شاعیرانە دەربارەی ژیان و خۆشەویستی و هاوسەرێتی و منداڵ و سامان و بەخشین و.... لەسەر ئاستی فۆرم و تەکنیک سادە و لە ئاستی ناوەڕۆکدا قووڵ و قژقژە. کتێبێکە بۆ هەموو کەسێك دەشێت لە هەر تەمەنێکدا بێت و سەر بە هەر ئاینێک بێت، ئەم کتێبە دوای ئینجیل پڕفرۆشترین کتێبی سەدەی بیست بووە، بەجۆرێک هەتا ئێستا هەفتانە ٥٠٠٠ نوسخەی لە سەرانسەری جیهاندا لێ دەفرۆشرێت و بۆ زیاتر لە ٥٠ زمانی جیهان وەرگێڕدراوە.

دکتۆرێکی وانەبێژی ئەدەبیات لە زانکۆی ئۆکسفۆرد لەبارەی ئەم کتێبەوە نووسیویێتی: "ئەمە کتێبێکە لە ساتی زۆر گرنگدا بە فریات دەکەوێ، باشترین کتێبە وەک دیاری لەدایکبوون، یان دیاری دۆستانە لەنێوان دوو خۆشەویست یان دوو هاوڕێدا ببەخشرێت."

The Prophet

Gibran Khalil Gibran

Translated by :Twana Amin

لە بڵاوکراوەکانی ماڵی وەفایی